

Løssalg kr 50,-

Slekt og Data

MEDLEMSBLAD FOR DIS-NORGE - ÅRGANG 9 - NR. 4 - 1998

**Kunnskap om
svedjebruk
hjelper de som
har aner blant
skogfinnene**

Les om FINNSAMs arbeid på side 4

Slekt og Data

Medlemsblad for DIS-Norge – Nr. 3/1998. Årgang nr. 9 – ISSN 0803-0510

FORSIDE:

Les om slektsforskningsmuligheter i skogfinnens kulturområder.

REDAKTØR

for denne utgave:
Jan Solberg

Redaksjonsmedarbeidere:

Jan M. Keus, Finn Holden,
Alf Christophersen, Ingrid B
Tandstad, Aud Paulsen,
Runar Østebø, Jan S Krogh

BLADETS ADRESSE:

Postboks 29 Bryn
0611 OSLO

Epost:

DISredaksjon@rootsweb.com

OPPLAG: 5200

Abonnement for bibliotek
og liknende institusjoner kan
tegnes for kr 200,- pr. år.

ANNONSERING:

Annonser kan tegnes ved
henvendelse til redaksjonen

Produksjon og trykk:

GAN Grafisk AS

NESTE NUMMER

sendes ut 1. mars.
Siste frist for levering av
stoff er 15. januar 1999.

SLEKTSKONFERANSER

PÅ NETTET

no.slekt
no.slekt.etterlysning
no.slekt.programmer
soc.genealogy.nordic
soc.genealogy.australia+nz
soc.genealogy.benelux
soc.genealogy.german
soc.genealogy.french
soc.genealogy.computing
soc.genealogy.marketplace
soc.genealogy.methods
swnet.sci.genealogi
dk.historie.genealogi

DISforum, DIS-Norges

email-forum for
medlemmer:

DISforum@rootsweb.com

Gå til <http://www.sol.no/dis-norge/disforum.htm> for registrering.

DIS-Norge

Postboks 29 Bryn
0611 OSLO
Bank-kontonummer
0824 07 64750
Organisasjonsnr.:
975 782 190
Tlf 22 26 66 77
Telefontid (DISofonen)
onsdag 18-21 og
lørdag 14-17,
ellers telefonsvarer
Fax 22 76 03 56
Epost: disnorge@online.no
Web-sider: www.sol.no/dis-norge

STYRETS MEDLEMMER

LEDER: Jan Solberg
Kjennveien 15 B,
1470 LØRENSKOG
Telefon 67 90 77 51 (p)
Fax 67 90 34 32 (p)
jansol@online.no

NESTLEDER: Jan M. Keus
Fagertunveien 149, 1342 JAR
Telefon: 67 14 84 75 (a/p)
Telefaks: 67 14 08 40 (p)
jmk@ah.telia.no

KASSERER: Kåre Vaksvik
Geologsvingen 15,
0380 OSLO
Telefon: 22 50 86 29 (p)
kvaksvik@online.no

SEKRETÆR: Stein J. Rypert
Østbyveien 21,
1920 SØRUMSAND
Telefon: 63 82 17 73 (p)
steinjr@online.no

Finn Karlsen
Gjølveien 11, 7320 FANNREM
Telefon: 72 48 60 25 (p)
fikarlse@online.no

Lars Nygaard
Gravdalsveien 12 H,
0756 OSLO
Telefon: 22 52 29 97 (p)
lnygaard@jancomulti.com

Varamedlemmer:
Ingrid Breistein Tandstad
6393 TOMREFJORD
Telefon: 71 18 25 90 (p)
mtandsta@online.no

Kari Nicolaisen
Fjellveien 31 A,
1678 KRÅKERØY
Telefon: 69 34 30 58 (p)
kanicola@online.no

Vidar Øverlie
Tornefjellveien 2,
4056 TANANGER
Telefon: 51 69 80 89 (p)
oeverlie@online.no

PÅ KONTORET:
Monica Jakobsen

DISTREFF ADRESSE: (se egen
side for lokale kontakter)
Alf Christophersen
4909 SONGE
alf.christophersen@basal-med.uio.no
Telefon 37 16 42 09 (p),
22 85 13 27 (a, tlf. svarer)

AKTIVITETSUTVALG I
DIS-NORGE SENTRALT
1998-99:

Virksomhetsområde I: Slekts-
og datafaglige oppgaver

A. Slekt og Data (redak-
sjonsutvalg)
Finn Holden
Jan M. Keus, koordinator
og styreansvarlig
Jan S. Krogh
Aud Paulsen
Ingrid Tandstad
Runar Østebø

B. Internett (web og
mail-lister)
Trygve Aker
Alf Christophersen
Ole Bjørn Darrud
Ole-Johan Kippenbroeck
Bjørn Nilsen
Otto Jørgensen
Lars Nygaard, styreansvarlig
(Lokallagenes web-
ansvarlige vil være
assosierte medlemmer
av dette utvalget.)

C. DiStreff
Alf Christophersen,
operativt ansvarlig
Finn Karlsen
Ole-Johan Kippenbroeck
Vidar Øverlie,
styreansvarlig
(+ diverse lokale kontakter)

D. Evaluering av
slektsprogrammer
Ole Bjørn Darrud,
funksjonalitetstesting
Lars Nygaard, koordinator
og styreansvarlig
Aud M. Ohnstad
Valderhaug, bruker-
evaluering
Harald Vågene,
leder brukerevaluering

E. Startpakke for nye
slektsgranskere
Finn Karlsen,
styreansvarlig
Eirik Nord

F. Kilderegistrering
Gunnar Borvik
Knut Egil Hamre
Odd Marthinsen
Lars Nygaard, leder
og styreansvarlig
Frank Stenslie

Virksomhetsområde II:
Samarbeid og utadrettet
virksomhet

G. Eksterne relasjoner
Jan M. Keus
Jan Solberg

Virksomhetsområde III:
Administrasjon og
medlemstjenester

H. Administrasjon og
økonomi
Kari Nicolaisen
Stein J. Rypert (sekretær)
Jan Solberg,
leder DIS-Norge
Kåre Vaksvik (kasserer),
leder
Dessuten deltar:
Monica Jacobsen,
kontorassistent
Finn Karlsen,
medlemsregisteret
Elin Madsen,
regnskapsfører

I. Lokallag
Kåre Vaksvik
Vidar Øverlie

J. DISofonen
Eirik Nord
Jan Solberg
Kåre Vaksvik

Leder.....	3
------------	---

Hva står FINNSAM for?.....	4
----------------------------	---

Hvem er min slekt?	5
--------------------------	---

Utviklingstrekk i markedet for slektsprogram	7
---	---

Gedcom/Distreff faddere – kan du stille?	10
---	----

Kirkebøkene går i oppløsning ..	11
---------------------------------	----

Slektsforskerdager, hobby- messer og annet i foreningen, hva kan JEG hjelpe til med.....	12
--	----

Er vi slektsforskere eller datasamlere?	13
--	----

Hvor ble Peter Gordon født?	14
----------------------------------	----

Min grandonkel Albert i New Zealand.....	14
---	----

Slekt og slektsfølelse	16
------------------------------	----

Genealogi som forskningsfelt eller håndverk.....	17
---	----

Er du nettholiker?.....	19
-------------------------	----

Årsmøte 1999.....	20
-------------------	----

Siste? Kommentar til «kast anetavlene»	20
---	----

DIS-Norge testing av slektsprogram	22
---	----

Pliktavlevering av dokumenter	24
--	----

Kirkebøkene på harddisk.....	26
------------------------------	----

At udgive slægtsbogen.....	29
----------------------------	----

Etterlysninger	32
----------------------	----

Møteoversikt	36
--------------------	----

LEDER

Nye lokallag.

Forrige nummer av Slekt og Data hadde som et av sine hovedoppslag DIS-Norges satsing på etablering av nye lokallag. Arbeidet med etablering av lokallag har i høst gått over all forventning. I november ble det stiftet lag i Troms, Østfold og Finnmark. Stiftelses-møtene ble gjennomført med stor oppslutning og interesse. Jeg er overbevist om at dette kommer til å bli gode lokallag for våre medlemmer og vil gratulere de tre nye lokallagene og ønske dem lykke til i det videre arbeid.

Så regner jeg med at vi vil få til stiftelsesmøter også i de resterende fylker (Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark samt Sogn og Fjordane) i løpet av et par måneder. Det arbeides i alle disse fylkene med å forberede stiftelse.

Når DIS-Norge er etablert med lokallag i alle fylker vil vi ha et vesentlig bedre grunnlag for gode tilbud til medlemmene uansett hvor de bor i landet. De som ønsker å drive sin hobby også i form av medlemsmøter og lokale nettverk, vil ha stor glede av å melde seg inn i et lokallag.

DIS-Norge er den største og raskest voksende slektsforskerforening i Norge. At vi nå går mot lokallag i alle fylker, vil innebære en betydelig organisatorisk styrking av DIS-Norge. Foreningens kapasitet for å gi gode tilbud til alle våre medlemmer vil dermed være vesentlig forbedret.

I årene framover vil det være interessant å se om en stadig større andel av våre medlemmer også vil være tilsluttet et lokallag. Om ikke altfor lang tid vil kanskje alle medlemmene også ha en lokal organisatorisk forankring.

Jeg vil på det sterkeste anbefalle alle våre medlemmer om å være tilsluttet et lokallag.

Stadig flere på internett

I sterkt økende grad er våre medlemmer nå tilknyttet internett. Kontakt mellom slektsforskere over nettet gir en fantastisk mulighet for å komme videre i slektsforskningen. Bruk av elektronisk post har eksplodert i omfang de siste par årene.

Foreningen ønsker å følge med i denne utviklingen og fortrinnsvis være i forkant. Vi satser således på nye muligheter for medlemmene framover. Blant annet må vi regne med at foreningen vil ha sin egen datamaskin (web-server) tilknyttet nettet. Dette vil gi oss en mye større frihet til å utforme våre egne opplegg tilpasset våre medlemmers behov, enn den tilknytningen de større internett-leverandørene vi har i dag gir oss.

Videreutvikling av vårt internett-opplegg vil innebære et økonomisk løft for foreningen. Vi tror imidlertid at denne satsingen vil være «lønnsom» for oss og at medlemmene vil merke en svært positiv utvikling.

Slekt og Data vil i mange år framover være vårt hovedorgan overfor medlemmene. Vår satsing på internett vil derfor ikke skje på bekostning av bladet. Snarere tvert i mot vil det i framtiden

være viktig å gjøre Slekt og Data enda bedre, med gode artikler og kanskje flere sider. For å få til dette trenger vi mer stoff til bladet, og ser gjerne at flere av medlemmene hjelper til. Hva med alle journalister som er medlemmer hos oss?

Tar dere en utfordringen med å gjøre en (liten) innsats for Slekt og Data?

Årsmøte i Bergen

DIS-Norges årsmøte 20. Mars 1999 vil bli avholdt i Bergen i samarbeid med DIS-Hordaland. Dette årsmøtet vil kunne diskutere veien framover for DIS-Norge. At vi er en så stor forening, og at endringene i fagets arbeidsmetoder blant annet over internett - endres så raskt, gjør at vi nå må være nøye med å stake ut kursen videre. I disse dager starter styret både med å utarbeide beretningen og dermed evaluere det som har foregått den siste styreperioden. Planene for kommende styreperiode vil bli lagt gjennom utarbeidelse av budsjettet for 1999.

Vi ønsker oss gjerne synspunkter på foreningens virksomhet og hva vi bør arbeide med framover. Gå gjerne veien om de nye aktivitetsutvalgene.

Julenummer

I denne utgaven av Slekt og Data har vi flere artikler fra gode kontakter i andre land i Norden. Fra Danmark får vi inspirasjon til utgivelse av slektsbok og vi har en rapport fra Litauen om status for arkivmateriale der. De baltiske stater representerer interessante slektsforskermuligheter siden det i seilskutetiden var mye kontakt med Norge. Kanskje det etter hvert kan bli flere innlegg om aner og slekt i Østersjøområdet. Fra Finnskogen har vi stoff om et interskandinavisk samarbeid om skogsfinnsk kultur.

Det nordiske perspektiv stod i sentrum for en viktig konferanse i Sverige i oktober, der de nordiske DIS-foreninger møttes for å diskutere mulige samarbeidsprosjekter. Vi har allerede en god del kontakt og erfaringsutveksling, men det var enighet på møtet om at det er større muligheter. Blant annet ble vi enig om utviklingen av nordiske slektsforskersider på internett som kan komme i drift neste år. En slik plattform kan øke kontakten mellom foreningene til fordel for medlemmene i alle landene.

God jul

Jeg vil benytte anledningen til å ønske alle medlemmer en riktig god jul og et godt nytt år. I det jeg ønsker at vår forening kan være til hjelp, håper jeg at det kommende året vil bli positivt for slektsforskningen for hver enkelt av dere.

Hva står FINNSAM for?

FINNSAM - et internasjonalt samarbeidsnettverk for skogsfinsk kultur

Av Birger Nesholen, Gruetunet
Museum

FINNSAM er et samarbeidsnettverk for alle med interesse for den skogsfinske kulturen som innvandret til Midt-Skandinavias barskogsområder på 1600-tallet.

Fra midten av 1980-tallet eksploderte interessen for denne historiske minoritetskulturen. En mengde «nye» personer utviklet interesse for den historiske svedjebrukskulturen og mange personer og bygder «oppdaget» sin finnebosetting.

Den skogsfinske kulturen har vært minoritetsbosettinger i de fleste geografiske områder. Dermed finnes litteratur og kildemateriale spredt inniblant annet materiale om norske og svenske bosettinger. Mange oppdaget raskt at det var ørkesløst at hver og en skulle sitte å lete igjennom det samme kildematerialet for å finne fram til det matnyttige om finnene.

Det spesielle og fremmedartede i svedjebrukskulturen gjør at slektsgranskeren har stor nytte av samarbeid med f.eks. stedsnavnforskere. Gardshistorien og bosettingene forstås først når man tilegner seg kunnskaper om svedjebruket. Det utviklet seg raskt behov for tverrfaglig og utbytterikt samarbeid mellom alle interessevinklinger på finnekulturen. Som et resultat av dette ble nettverksorganisasjonen FINNSAM (Finnbygder i samarbeid) etablert i 1992. Nettverket har i 1998 ca. 200 medlemmer – i Norge, Sverige og Finland.

FINNSAM arbeider for å spre informasjon og kunnskap om

skogsfinsk kultur og forskning innen dette emnet, og for å fremme dokumentasjon, kontakt og samarbeid mellom interesserte. FINNSAM arrangerer to weekendkonferanser årlig (vår og høst).

Konferansene alternerer mellom ulike finnebosettingsområder i Norge og Sverige og tar opp ulike faglige tema i tillegg til at det aktuelle området for konferansen blir grundig presentert. De siste årene er det i tillegg også arrangert en arkivbesøk-konferanse; besøk på museer eller arkivinstitusjoner med større mengder finnekulturmateriale.

FINNSAM arbeider også for å initiere prosjekt og arbeid som kommer alle interesserte til gode. I et samarbeid innen FINNSAM er det således støttet og utarbeidet en omfattende bibliografi over skogsfinsk litteratur for Skandinavia; bibliografien har pr. i dag 8.400 titler og kan kjøpes på CD-ROM. Det arbeides med registrering og dokumentasjon av de typiske finnekulturbygningene som i dag eksisterer i Skandinavia; røykstuer, badstuer og rier. Og det er i gang et prosjekt for å bygge opp en database med forekomst og utbredelse av skogsfinske slekter og personer i Skandinavia. FINNSAM har også utarbeidet en egen forskerkatalog -

en oversikt over hvem som jobber med hva av de medlemmene som har ønsket å være med i katalogen.

Alle med interesse for skogsfinsk kultur kan bli medlem av FINNSAM. Medlemsmassen har en flat struktur; institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner er medlemmer på lik linje. Den administrative virksomheten holdes på et minimum, og medlemsavgiften går til dekning av kostnadene for utsendelse av informasjon, konferanseinnbydelser o.l. til medlemmene. Medlemsavgiften er for tiden 100 kroner – som vanligvis rekker til å dekke utgiftene i ca. 1 1/2 år.

FINNSAM ledes av en valgt ledningsgruppe/styre, sammensatt av personer fra ulike geografiske finnebosettingsregioner i Norge og Sverige. I tillegg til konferanseprogram og utsendt informasjon er det de personlige kontaktene - alle de likesinnede og nyttige personer man treffer som er det store utbyttet for mange. Her får man kontakter til slektsgranskere for det området, eller kanskje den slekt, man jobber med. Man treffer mange av de mest kunnskapsrike personer fra ulike geografiske områder, og man får kontakt med de mest kunnskapsrike personene på ulike fagtemaer innen skogsfinsk kultur.

Høsten 1998 bygger FINNSAM

opp en egen hjemmeside på Internett der man kan skaffe seg informasjon om den skogsfinske kulturens historie, om konferansene og FINNSAM's virksomheten forøvrig – og der det etterhvert bygges ut koblinger til andre relevante hjemmesider og adresser i tilknytning til emnet. FINNSAM har også en egen postliste under www.genealogia.fi.

Vil du vite mer? Besøk hjemmesiden: www.finnsam.org. Der finner du flere adresser å gå videre på. Eller mail til Gruetunet Museum (gruetunet.museum@east.no) – et av Skandinavias største bibliotek og dokumentasjonsarkiv for skogsfinsk

kultur – så hjelper vi deg videre. Museet sitter som representant i

FINNSAM's ledningsgruppe for norske finnebosettingsområder.

Hvem er min slekt?

Av Tore H
Vigerust

Det er flere forhold jeg kan slutte meg til i Finn Holdens innlegg Slektsbokutskrift bygd på aner (S&D 3/98:21), Slekt og slektsforskning for slekten (S&D 3/98:25) og Slegt og slektsfølelse (S&D 4/98).

Dataekspertene som jeg har snakket med, sier at dette er greit å få til, skriver han om det å lage en slektsbok bygd på et eller annet aneprogram, eller hva det nå var Holden mente. Jeg ser frem til å betrakte dette sluttproduktet, og håper at Holden får god assistanse av dataekspertene til dette arbeidet, for det kan han trenge; det er på tide at selv dataekspertene tar konsekvensen av hva de mener, og demonstrerer det. Og la oss slippe å betrakte det ferdige resultatet i form av datautskrift-

ter, men i form av en vakker og ferdig redigert og påkostet bok. Jeg tror også fremdeles det er uenighet mellom oss om hva en anetavle er.

Slektsforskning må ta utgangspunkt i hva en slekt er: som nevnt kan slekter avgrenses og defineres på vidt ulike måter. Finn Holden gjør en fatal feil ved å blandet begrepene slekt og slektskap. Han tar belegg for og informasjon om slektskap som bevis for at man er av samme slekt. Dette er helt galt. Konsekvensen av Holdens eksempel med kronprins Charles blir, noe Holden ikke nevner, at det norske kongehus blir en del av slekten Windsor (dvs Hannover). Det norske kongehus utgjør nemlig sin egen slekt, og slik blir vårt kongehus også fremstilt i et stort antall håndbøker verden over over verdens konge- og fyrstehus. Disse slektene utgjør hver sin separate slekt, samtidig som de er i slekt med hverandre. En slektsdefinisjon er noe helt annet enn en slektskapsdefinisjon.

Undertegnede selv tilhører Vigerust-ætta fra Dovre. Årsaken til dette er ikke, som Finn trodde, at jeg er oppvokst hos slektninger der. Jeg har aldri bodd på Dovre, jeg snakker ikke engang gudbrandsdalsdialekt. Det må altså være helt

andre forklaringer enn oppvekstmiljøet; at det er mannslinjen er derimot en viktig grunn. Men min følelse for at dette (Vige-rust) er min egentlige slekt bygger ikke bare på vissheten om at dette er mannslinjer, men vel så mye på tradisjonsformidlingen mottatt i mine barne- og ungdomsår.

I min gren av Vigerust-slekta var det kvinnene, min fars 4 søstre, som var tradisjonsformidlere. Historien om hva jeg oppfatter som min slekt starter først i 1864 da min farfarsfar, Jacob Bjørnersson Holager fra Hållåk på Lesja, overtok Vigerust og skiftet navn. Våre slektsstevner tar stort sett utgangspunkt i ham og hans kone. Genealogisk sett tilhører jeg dermed Holager-ætta på mannsiden, og fra den nevnte Jacob Bjørnerssons farfar, Jacob Sjugurdsson Ekre fra Dovre, er jeg av Ekre-ætta. Det føles ganske bra, for en av stamfedrene her var Lars Hågå, bondelensmannen som i samtidsskildringer ble navngitt som lederen for bondeopprøret mot skottene ved Kringen i Sel 1612. Jeg har brukt Lars Hågås våpen, en armbrøst, som mitt eget slektsvåpen siden 1976, slik også min farfar og en av hans 4 brødre gjorde det siden 1930-tallet. Jacob Sjugurdsson var

født på Nørstegard på Dovre og kan føre si ætt 5 ledd bakover på farssiden til Sjugurd Olsson som brukte Nørstegard 1624-1660. Men jeg føler ikke at jeg er en av Nørstegard-ætta, bare at jeg slekter fra Nørstegard, om leserne forstår hva jeg mener. Her kan jeg tilføye at de to eldste av mine fire nevnte farssøstre, også følte at de var av Hållak-ætta, og vurderte derfor en tid å skifte til slektsnavnet Holager. Dette ønsket må sees på bakgrunn av tidens politiske situasjon i Gudbrandsdalen da ønsket sto sterkt, 1942-45 (13 Vigeruster i NS), men de begge var senere, da krigen kom på avstand, stolte av slektsnavnet Vigerust. Eksemplet viser at politiske forhold påvirker ens slektsoppfatning.

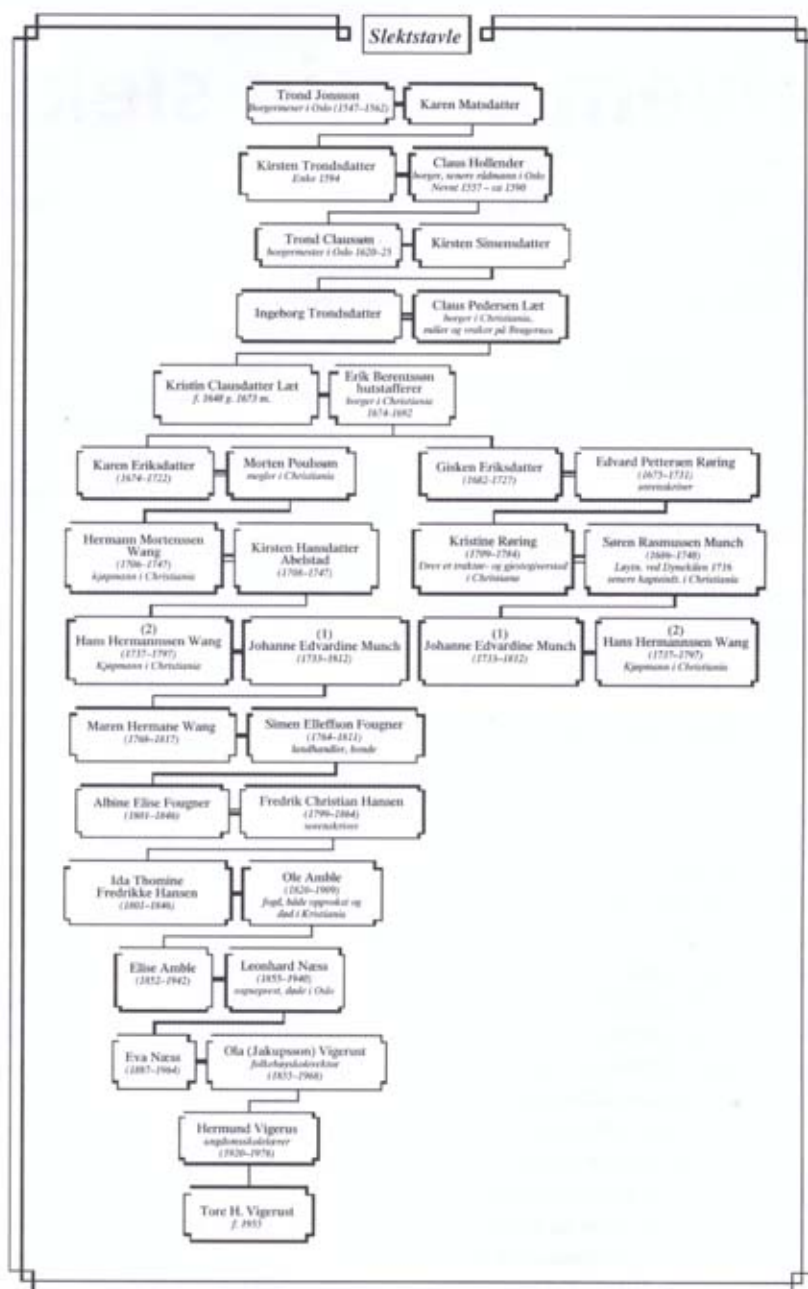
Jeg stilte spørsmål i S&D 2/98 om det var mulig å skrive en slektsbok som både holder vitenskapelige mål og samtidig er leselig for et bredere publikum. Holden forsøk på å besvare spørsmålet er mislykket, siden hans eksempler ikke holder vitenskapelige mål. Aschehougs nye norgeshistorie holder ikke vitenskapelige mål selv om det er forfattet av fremragende historikere; det er ikke nok at innholdet er faglig korrekt og stoffutvalget forsvarlig; et vitenskapelig arbeid skal inneholde mere enn dette, blant annet kontrollerbarhet.

Finn Holden avslutter med å spørre meg om Norsk slekthistorisk forenings bibliotek (Akersgata 7, Oslo sentrum, åpent mandag og torsdag kl. 11-20) inneholder hyllemetre med bøker som ikke dekker adels- borger- embedsmanns- eller andre innvandrerslekter. Slektsbøkene her er oppstilt alfabetisk på slektsnavnet, ikke etter snobbenivået. Her finner brukeren en rekke nye bøker knyttet til f.eks bondeslekter. Biblioteket vokser og bygges på ved private gaver, slik at hvis noen lesere har kjennskap til utgitte slektsbøker som dette åpne og tilgjengelige biblioteket nå mangler, så vennligst hjelp til med å sende inn et eksemplar. Jeg må innrømme at det er magert med bøker om slekter med navn som Hansen, Johansen, Nilsen og Olsen, selv om det siste i hvert fall forekommer (men riktignok slekten til Fred. Olsen).

Min slekt fra Oslos reformasjonstid

Siden jeg nå er bosatt på Enerhaugen, sentralt i det såkalte Oslo indre øst, og siden jeg er aktiv i lokalpolitikken på østkanten, er det betryggende å vise til at en har gammel slekt fra Oslos 1500-tall. Mine gamle osloaner er gode å ty til som et aldri så lite alibi for å mene noe om Gamlebyens utvikling. Den eldste person i denne delen av mine aner, Afornum-stig mann Trond Jonsson, var byens borgermester. Hans aner kan muli-

gens føres ytterligere tilbake til senmiddelalderen. Men er dette min slekt? Tronds barnebarn, Trond Claussøn, er avbildet med koner og barn på et praktfullt maleri som nå er utstilt i Oslo bymuseum. Men jeg har ingen følelse av at dette er min egen slekt (flere titusen ætter fra Trond Claussøn og Trond Jonsson), bare at jeg er en av utallige etterkommere og at de er noen av mine flere tusen kjente aner. De er mine aner men ikke min slekt, slik jeg føler det. Her er anetavla:

Utviklingstrekk i markedet for slektsprogram

Kartleggingen av slektsprogram har offisielt foregått i DIS-regi i 1 år nå.

Undertegnede har imidlertid vurdert slektsprogram i totalt 2,5 år. I en artikkel i S&D 2/1997 ble erfaringene fra den første runden av testing/vurdering publisert.

Det har skjedd en del på disse årene. Og større omveltninger er i vente! Det vil i denne artikkelen spesielt fokuseres på de grunnelementene som utgjør registreringsmulighetene i et program. Det er

disse som i sum avgjør begrensningene/mulighetene i et program.

1.0 Grunnstruktur

I tillegg til person tenkes det med grunnstruktur her på hendelser, kilder og steder.

Slektsprogram har historisk sett utviklet seg fra enkle DOS/Mac program med fast definerte hendelser, tekstfelt for kilder og steder til at det nå kommer flere og fler program med fritt antall hendelser, strukturerte kilder og stedsnavn i egne tabeller.

Denne utviklingen med tilvekst av nye program som gir brukeren større frihet har dels skjedd som et resultat av utviklingen i Gedcom-«standarden». Versjon 4.0 av denne

var typisk tilpasset de første generasjoner av enklere program. Versjon 5.5 som nå gjelder gir (nesten) full støtte til den frihet som etterhvert finnes i grunnstrukturen. Neste versjon av Gedcom (nå på høring) går lenger her og skal visstnok også ta høyde for multimedia elementer.

Det var i en periode tegn som tydet på at vi hadde to typer program. De første med stram arkitektur (Eksempler: Brothers Keeper, DISGEN, WinFam og Family Tree Maker m.fl.), og de nyere programmene med friere arkitektur (Eksempler: The Master Genealogist, Roots (nå Ultimate Family Tree), Cumberland Family Tree (delvis), Family Origins, Legacy m.fl.).

Kilder		EMBLA Familie & Slekt * Legacy *	Master Genealogist Ultimate Family Tree Family Origins Family Tree Maker	1) Strukturerte (min. 2 nivå) 2) Fler ulike kilder pr. hendelse 3) Egen tabell, register
	1997	Brothers Keeper***	Cumberland Family Tree** Familiearkiv '97***	1) Fritekst felt 2) Kun et felt pr. "hendelse" 3) Egen tabell, register
	1996	WinFam DISGEN		1) Fritekst felt 2) Kun et felt pr. "hendelse" 3) Ikke egen tabell, register
	-----Hendelser----->			
	1) Faste felt til få hendelser (Født, døpt, død, begravet)	1) Fritt antall hendelser 2) Kan velge blandt forhåndsdefinerte. 3) Kan lage nye selv	1) Fritt antall hendelser 2) Kan velge blandt forhåndsdefinerte. 3) Kan lage nye selv 4) Fler versjoner av samme	* Ikke fler varianter for født, døpt, død, begravet. ** Beta versjon *** Annonisert av utvikler august 1998

2.0 «Gjennombruddet»

I 1996 kom Family Tree Maker med sin 3.0 versjon og den inneholdt svært lite nytt hva gjaldt programutvikling. Det nye den gangen var alle tilleggs-CD'ene man kunne kjøpe med indekser over amerikanske kilder. Programmet var allerede da svært populært i USA p.g.a. de elegante grafiske rapportene.

Så skjedde det noe med Family Tree Maker versjon 4.0 i 1997. Fra å ha hatt et lite tekstfelt for innskri-ving av kilder tok programmet skrittet fullt ut mot strukturerte kilder. Det innebar selvsagt at de som ville konvertere sine kilder fra «flate» kilder til den nye malen fikk en stor jobb, avhengig av hvor ryddig og nøyaktig man hadde vært. Det er i praksis ingen automatisk konverteringshjelp å få her. Og så i 1998 kom bekreftelsen på at en av markedslederne (i alle fall merkantilt) hadde tatt Gedcom 5.5 og alle nykommerne i markedet på alvor. Da kom 5.0 versjonen med noe som ligner på (ikke helt feilfritt enda) fritt antall/versjoner av hendelser.

Og nå følger andre etter!

Cumberland Family Tree har annonsert sin 3.0 versjon som skal gi full støtte til strukturerte kilder. Programmet har hatt fritt antall hendelser.

Brothers Keeper har annonsert en større oppgradering som både skal «frigjøre» hendelsene og gi støtte til strukturerte kilder. Dersom man har vært ryddig i måten å skrive inn kildene på har leverandøren sagt seg villig til å forsøke automatisk konvertering av kilder til ny struktur.

Familiearkiv '97 har signalisert at de forbedrer både hendelsene

(flere versjoner av samme) og kildene (strukturete)

Denne utviklingen er vist grafisk på foregående side.

3.0 Andre utviklingstrekk

Familiearkiv '97 har annonsert at DIS-Norge - kravene tas på alvor og at neste versjon vil rette opp «hullene».

Når det gjelder EMBLA Familie og Slekt jobbes det nå med en større oppgradering. Reunion (Mac) (under testing) kommer med en norsk versjon. Slekt og Gård (DOS) jobber med en Windows-versjon.

The Master Genealogist har signalisert en større oppgradering som skal gi full støtte til Windows (32-bits versjon) og bedre grafiske rapporter.

DISGEN lovte å komme med forbedringer på importsiden (Gedcom) før sommeren. Det har ikke kommet. Det er ingen signaler om forbedringer på kildedelen.

4.0 Kilderegistrering

Grunnregel nr. 1 i slektsforskning er å notere skikkelige kildehenvisninger på de informasjonsbiter man finner. Det hjelper ikke med gode kildemuligheter i programmet hvis man slurver på dette området! Noen program gir som nevnt bedre hjelp til å holde orden på kildene og til ryddigere utskrifter/fotnoter (strukturerte kilder). Fordelen slike program gir er en «bibliotekliste» hvor dine hovedkilder kan vedlikeholdes og som hentes fram og knyttes til en kildedetalj (f.eks. sidenr.) hver gang den benyttes. Videre vil det kunne oppgis flere kilder pr. hendelse. Det er enkelt i et slikt program å endre/legge til informasjon på hovedkilden (Forfatter,

utgivelsesår, ISBN-nr, utgiver) og så har man endret teksten på alle hendelser som benytter denne kilden.

Hovedfordelen er at det i større grad «tvinger» brukeren til å ha et ryddig forhold til sine kilder.

Det som er den største faren her er at de som velger for «enkle» program på kildesiden og som senere vil over i strukturert kildebruk vil få betydelig merarbeid. Jeg benyttet selv ett år av min fritid på å konvertere kildene til 10.000 personer. Med de utviklingstrekk som her er skissert vil mange stå overfor valget om å konvertere kildene sine til strukturerte kilder eller å fortsette med det en har startet med. På denne måten kan de enkle programmene ha en innelåsende effekt på de som vil skifte program, men som gir opp fordi arbeidet blir for omfattende.

Av den grafiske oversikten over ser en at DISGEN, WinFam, Familiearkiv '97, Cumberland Family Tree og Brothers Keeper er av de program hvor brukerne til nå ikke har hatt god nok støtte på dette området. Brukere av disse program vil få betydelig merarbeid om de skal konvertere til program med bedre støtte for kildene. Familiearkiv '97, Cumberland Family Tree og Brothers Keeper har annonsert at de vil komme med oppgraderinger som skal bøte på dette.

Brothers Keeper har sagt at dersom brukerne følger bestemte maler i sin innlegging av kilder i dagens versjon vil det bli gitt konverteringshjelp.

Til støtte for norske slektsforskere burde kanskje DIS-Norge ta initiativet til en norm/mal for hvordan ulike kildetyper bør registreres?

Fotnoter:

Hendelser.

Dette kan være kirkelige handlinger, utdanning, yrker, flytting etc som hver for seg det kan knyttes tid, kommentar og kilder til. Hendelsene kan vedlikeholdes, fjernes og lages nye i programmet. Det knyttes gjerne setningsstrukturer til disse slik at det blir naturlig inn i slektsbøker. Variablene som utgjør disse setningene kan gjerne endres slik at setningsstrukturen passer ditt formål. De bør også kunne knyttes til en standard gedcom-variabel slik at informasjonen kan eksporteres selv om hendelsen er selvdefinert.

Strukturerte kilder.

Det er gjerne en liste over hovedkilder som brukeren selv etablerer etter behov. Denne hovedlisten kan så hentes fram når kildedetaljer (sidenr, protokollnr) skal knyttes til hendelser. Hovedkilden bør kunne fritt settes sammen av selvdefinerte variabler som forfatter, tittel, utgivelsesår, ISBN-nr.

utgiver. Programmet bør gi deg maler som utgangspunkt som du selv kan overstyre. Videre bør du ved utskrift selv kunne velge hvilke av delene av hovedkilden som skal tas med. Noen program har «kilde til kilde» mulighet. Dvs at dersom en bygdebok oppgir at den har et skifte som kilde så kan du legge inn at kilden til bygdeboken er et skifte. Videre er det program som har mulighet til å oppgi hvor kildene befinner seg i et eget register. Eks (Riksarkivet, hjemme)

Steder.

Et slektsprogram bør ha et eget stedsregister som du kan hente fram på skjermen og hente info fra. Noen program har såkalt strukturert stedsangivelse. D.v.s. ulike felt for «gård», sogn, fylke, land. Andre har kartreferanser som kan oppgis eller mulighet til å plote stedet inn på et grafisk kart. Program med ferdig fylkes-, sogn- og gårdsstruktur innebygd finnes.

Gedcom

Alle slektsprogram har sin egen måte å lagre/organisere data på. Gedcom er ikke et program, men et forsøk på en standardisering når det gjelder transport av slektsdata mellom ulike program.

GEDCOM (GEnealogical Data COMMunication)-formatet er utviklet og vedlikeholdes av «the Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints», (LDS Church). Gedcom er i dag det eneste felles format som finnes for overføring av slektsdata. Det har mangler, utvikles sent og de som lager slektsprogram tolker/bruker standarden forskjellig.

Hva er slekts-historisk snobberi?

Finn Holden siterer i Slegt og Data 2/98 s. 8 en historiker som blant annet hevder at slektsforskning har hatt et snobbet preg. For egen regning, eller fremdeles siterende den navn-løse historieren, tilføyer Holden at Norsk slekthistorisk forenings bibliotek vitner om dette. Senere (S&D 4/98) presiserer han at tidligere utgitte slektsbøker viser et snobbet utvalg av slekter. Jeg ønsker å få forklart hva Finn Holden her legger i ordent snobbet. Det er et faktum at slekter spiller ulike roller i historien, og at de oppviser ulikheter på linje med ulikheter mennesker imellom. Hvorfor et det snobberi å skrive om den ene men ikke den andre? Hvis jeg vil skrive en bok om f eks Von Adelssekt af Fintfolk og Von Kjøttmeis til Tassebakken, er det da snobberi eller ikke? Når slekten har eksistert i landet og de faktiske forhold dokumenteres i slektsboka, vil boka utgjøre en etterrettelig byggekloss i vår historiske viten. Hvorfor skulle dette være snobberi? Jeg kan ikke forstå at denne boka nødvendigvis må være det. Derimot, på den andre siden av slektenes historiske skala, kunne det godt hende at slektsbøker om helt andre slekter inneholder ett eller annet snobbete, ikke sant?

Tore H. Vigerust

Erratum:

I Slegt og Data 3/98 publiserte vi en oversikt over lagenes tidsskrifter. Dessverre kom ikke informasjonen om ROTA med. Vi trykker derfor et klipp fra bladets kolofon:

ROTA, medlemsblad for DIS Sør-Trøndelag.
Box 2820 Elgesæter, 7002 Trondheim.

Internetadresse: <http://www.sol.no/disnorge/dis-12>
Utgis 5x pr år, format A5.

Redaktør: Fritz Nordberg, Tessemvei 2
7045 Trondheim, Tel. 7391 8264,
fritz.nordberg@vitacon.com

Tiårets største slektsstevne?

Adelsprosjektet og Meløy kommune ved kulturkontoret planlegger Benkestokk-sem-inaret i Meløy kommune i Nordland helgen 14.-15. august 1999. På det foreløpige programmet står foredrag av Tore H Vigerust, Anders Bjonnes, Geirr I Leistad, Jon Rune Ugulen, professor emeritus Halvard Bjørkvik, dr. Tor Weidling og Lars Løberg, og en rundtur på Meløy gamle adelige setegård. Det endelige programmet og deltageravgiften bestemmes senere. Endelig kunngjøring vil følge i S&D 1/99. Spørsmål om arrangements-forhold og påmelding til Meløy kommune, 8185 Ørnes, tel 75 72 16 90. Spørsmål om det faglige innholdet og bidrag til og kjøp av seminarrapporten til Tore H. Vigerust, Sørligata 40A, 0577 Oslo, tel 22 57 11 89.

Gedcom/Distreff-fadder, kan du stille?

Av Alf Christophersen

I flere fylker trenger vi minst en fadder som kan hjelpe de andre medlemmene i laget/fylket med å lage Gedcom-utdrag for bruk i DIS-treff sammenheng, samt evt. hjelpe til med å konvertere

Gedcom-filer til DIS-treff-bidrag (KMP-filer). I fremtiden vil arbeidet hovedsakelig bli konsentrert om det å hjelpe til med å lage Gedcom-filer. Konvertering til DIS-treff-bidrag er planlagt å bli en aktivitet det enkelte medlem skal gjøre selv ved hjelp av et enkelt redigeringsprogram som selv pakker fil og legger på diskett eller selv lager en e-post som sender bidraget som attachment. Første gangs opplæring i bruk av programmet vil også være aktuelt i den grad det måtte være nødvendig, evt. også kjøring av Gedcom-utdraget i det tilfellet der

medlemmet ikke har Windows 95 eller NT på sin maskin, eller ikke kan emulere dette på sin maskin. For tiden mangler vi faddere i følgende fylker:

Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Vest-Agder, Sogn og Fjordane, Nordland, Troms og Finnmark.

Stiller du?? Håper det!

Ta kontakt med foreningen, evt. undertegnede. (Se adresse på innsiden av 1. omslag)

Har du en brukbar maskin med Win95 du skal avhende?

Da bør du huske på lokallaget ditt. Ved medlemsmøter og ikke minst utstillinger, messer etc. vil ofte lokallaget (evt. hovedlaget) ha behov for en del PC'er som kan brukes til bl.a. søk i DIS-treff. Det ville være flott om maskinen har Win95, men det kan være at programvaren det er aktuelt å bruke, også klarer seg med en gammel DOS-basert maskin.

Hvis foreningen skal foreta registreringsarbeidet, f.eks. med BD87, vil også en gammel DOS-basert maskin kunne gjøre nytten.

Ta kontakt med din lokalforening og hør om de er interessert i å overta maskinen. Vil tro at du også vil ha glede av det som hjelp til selvhjelp.

DIS-treff

Ved siste oppdatering av databasen lokalt var det 433 medlemmer (samt 17 utenfor foreningen i utlandet og et slektsbokprosjekt). Databasen inneholder 257367 komprimerte linjer med fornavn, 347525 komprimerte linjer med slektsnavn og 45224 linjer med patronymika. Videre er det 16698 linjer med data fra før 1500-tallet, 37507 linjer med data fra tidsrommet 1600-1649, 71140 linjer fra tidsrommet 1650-99, 104826 linjer fra tidsrommet 1700-49, 117321 linjer fra 1750-99, 113555 fra 1800-49 og 98633 fra 1850-99.

Mer statistikk håper vi å kunne legge ut på WEB-sidene, bl.a. en del plott som pdf-filer, hvilket betinger at du laster ned public domain programmet Acrobat Reader fra Adobe. (Peker til Acrobat Reader vil forefinnes på siden. Installasjon av programmet skjer ved å kjøre programmet du laster ned fra nettet. Deretter vil Acrobat Reader bli automatisk startet ved behov

fra Netscape eller Internet Explorer. De samme plott lagt ut som jpg-filer vil være svært store, sammenlignet med størrelsen på pdf-filene.) Samme fil vil også vise tidligere statistikker og der ved trenden i foreningen.

Husk å bidra!

Har DU husket på å bidra til DIS-treff? Hvis ikke, så skynd deg til tastaturet og lag en Gedcom-fil som du sender til din DIS-treff/Gedcom fadder. Se forrige blad, evt. bidragssiden i Distreff-siden på WWW, <http://www.sol.no/disnorge/distreff>.

Gode solskinnshistorier da du fikk tilslag via DISTreff!

Har du en solskinnshistorie på lager med utgang i et vellykket søk eller kjøring av DISTreff? Fortell oss andre om det da vel! Kanskje er det nettopp din historie som skal nettopp til for å få mange tvilere til å hoppe ned fra gjerdet og bidra!

Kirkebøkene går i oppløsning

På Litauens statlige historiske arkiv i Vilnius fortviler avdelingsleder Neringa Ėskevičiūtė over at den stadig økende interessen for slektsgranskning langsamt tar knekken på både de gamle kirkebøkene – og alt øvrig historisk materiale. Arkivet har nemlig ikke råd til å mikrofилme mer enn noen få dokumenter i året!

Av Jan S. Krogh

Hun klager over at de uforsiktlige slektsgranskerne bokstavelig talt river de gamle, skjøre kirkebøkene i filler, og det uten at det eksisterer så mye som en kopi av en eneste av dem!

– Under glasnosten i 1988/89 begynte folk å strømme til oss her på arkivet. Siden har det bare øket på med forespørsler. Mange ønsker

Den største drømmen til avdelingssjef Neringa Ėškevičiūtė ved Litauens statlige historiske arkiv i Vilnius er å få midler til å mikrofилme historisk materiale før det ødelegges av de mange besøkende.

nemlig å finne ut om de er av adelig slekt, forteller Neringa Ėskevičiūtė, og legger til at de fleste besøkende nok er pensjonister som har god tid til å studere de gamle dokumentene som skiftevis alt etter regjerende regime, er skrevet på latin, gammelrussisk, gotisk, russisk og polsk, i tillegg til landets eget språk, litauisk.

KGB

Ennå er det svært få som driver med data i slektsforskning i Litauen. Tidligere var materialet som gikk på de mange familiene med en antisovjetisk innstilling, en rekke dossierer, lukket etter ordre fra KGB og Innenriksministeret. Minst 100.000 litauere ble etter 2. verdenskrig deportert til Sibir, mens flere titusener rømte til Vesten. Mange ektemenn måtte etterlate kone og barn i Litauen for selv ikke å bli drept. Ettersom det fra det sovjetokkuperte Litauen omtrent var umulig å komme i kontakt med familie og slekt i utlandet, var det praktisk talt ingen interesse for

genealogi før glasnosten igjen gjorde det mulig.

Pengemangel

I tillegg til alle de besøkende får arkivet hvert år 1200 skriftlige henvendelser, mange fra Amerika. Unntatt på arkivet fins det praktisk talt ingen profesjonelle slektsgranskere, så

Neringas avdeling med sine åtte ansatte tar i tillegg til ordinær jobb, oppdrag på kommersiell basis, mest for å skaffe avdelingen midler til datamaskiner og annet nødvendig utstyr som ellers aldri ville kommet på budsjettet. Men mer penger i lønningsposen er det ikke blitt. Selv får hun utbetalt rundt 1600 kr i måneden. – Penger er ikke alt, men å kunne jobbe med det som virkelig interesserer meg, og finne svar til landsmenn over hele verden etter flere dagers leiting, det er moro, forteller avdelingslederen engasjert.

Før forsket man på kommunister, nå på baroner

Før omveltningene var de fleste besøkende på arkivet forskere som gravde i livet til tidlige kommunister. «Alle» skulle skrive om en berømt revolusjonær. Nå er det blitt mindre aktuelt. Ettersom folk nå igjen har fått ressurser utover det å skaffe seg livets brød, blir det også i Litauen tid til å lete etter anene sine.

– Folk forteller oss at «når naboen har begynt med dette, så blir også jeg nysgjerrig på min egen slekt», sier Neringa.

Folketellinger

Folkeregistreringsarkivet har til sammen rundt 33.000 bind. De omfatter i hovedsak kirkebøkene fra de katolske, evangeliske, jødiske og ortodokse menighetene. I tillegg er den viktige russiske folketellingen i 1895 et godt utgangspunkt. Folkeregistrering i Litauen startet allerede i 1795 etter Polens delinger, deretter var det en telling i 1814 og videre mange steder en hvert omtrent tredje år.

Forts. side 26

Slektsforskerdager, hobbymesser og annet i foreningen, hva kan JEG hjelpe til med?

Alf Christophersen

Etter å ha vært med på flere utstillinger på slektsforskerdager, både her i Norge og i Sverige samt en hobbymesse i Arendal i høst, vil jeg her komme med noen betraktninger.

Skien

I Skien arrangerte DIS-Norge i samarbeid med Grenland Ættehistorielag og Norsk Slekthistorisk Forening en slektsforskerdag en lørdag i juni. En meget vellykket dag, ikke minst tatt i betraktning at det var første gang det ble arrangert et slikt møte i Skiens-området. Arrangementskomiteen var liten, men lyktes i å nå det målet man hadde satt seg: *å få lokale historielag og andre lag til å delta på et slektsforskerborg.* Ca. 350 personer var innom slektsforskerborg og evt. var med på å hørte på forelesninger.

Stavanger

I Stavanger arrangerte DIS-Rogaland i samarbeid med Rogaland Historie- og Ættesogelag en vellykket slektsforskerdag. Også her hadde arrangementskomiteen gjort en meget god jobb. (Se referat annet sted i bladet)

Jönköping

I august var undertegnede, sammen med Tore Vigerust fra NSF og Jan Solberg, til stede på Svenska Släktforskar dagar i Jönköping. Som vanlig et stort foretagende, med mange slekthistorielag med en mengde stands, masse bøker til salg og usedvanlig mange databaser som man kunne søke i. Jeg tror at stands uten minst en datamaskin, var i et absolutt mindretall i år! Svenska Släktforskar dagar avviker på en del måter fra våre Slektsforskerdager. For det første foregår de over to dager, kombinert med årsmøte i paraplyorganisasjonen for alle slekthistorielag i Sverige, Sveriges Släktforskarförbund. Lørdag kveld pleier det å bli servert en bedre middag, i år med røkt, helstekt smågris, servert i en låve og med påfølgende låvedans. Absolutt en original vri.

Arendal

Kort tid etter fikk jeg forespørsel fra styret i DIS-Aust-Agder om å være med å bemanne en stand for dem på Myra-messa utenfor Arendal, et årlig arrangement hvor diverse hobby-interesserte stiller ut sine produkter. Et sted der også leverandører av utstyr for hobbybruk er til stede. Vi har vært der engang før. I år fikk vi en meget god plassering like ved inngangsdøren, der vi ikke kunne unngå å

bli sett. Siden frimerkesamlerne også var til stede i det samme lokalet, virket det som om svært mange av de besøkende var innom oss og fikk mulighet til å bli kjent med en for dem kanskje ny hobby - eller en hobby de kunne tenke seg å dyrke når pensjonisttilværelsen blir for kjedelig.

Skal vi delta på slektsforskerdager eller hobbymesser og andre lignende utstillinger?

Jeg har lyst til å si med Ole Brumm: Ja takk, begge deler. Problemet er neppe interessen fra styrene om å arrangere slektsforskerdager eller delta med stands på hobbymesser. Hovedproblemet er å få DEG til å stille opp som mannskap ved slike dager. Uten hjelp til å bemanne stands, designe disse, å kunne være vakt, kjøkkenhjelp, kakebaker, kaffekoker og lignende, faller dette arbeidet på altfor få personer og resultatet blir at disse går trøtt, og det blir slutt på det hele.

Så lenge du bare krever av foreningen, men selv ikke stiller opp der du fint kan bidra, kan du ikke forvente at andre skal gjøre noe for deg heller. Da blir det ingenting av registreringsarbeid av kilder som du sårt trenger, men ikke vil arbeide med selv, da blir heller ingen lokal møteaktivitet i foreningen. Kort sagt, foreningen dør ut, i hvert fall på lokalplanet.

Hvorfor delta begge steder? Er det ikke nok med slektsforskerdager?

Når en forening arrangerer slektsforskerdager, så er det for at folk som allerede er interessert i slektsforskning, skal få en sjanse til å møtes og evt. knytte nye kontakter, få tips til andre metoder, få greie på ukjente kilder som kan hjelpe til å løse slektsforskningsmessige gordiske knuter etc.

Aktiviteten er til for oss selv, kort og godt.

I foreningens paragrafer står det også at vi skal være med på å spre kunnskap om slektsforskning til andre. Dette gjør vi ved å delta på messer og lignende på steder hvor andre enn slektsforskere ferdes. Eksempler kan være å arrangere stands i en vestibyle på det lokale biblioteket, eller som nevnt over, ved å delta på lokale hobby-messer.

Forutsetningen for å delta slike steder er dog at aktiviteten er planlagt, at man har laget en stand som raskt kan settes opp på utstillingsstedet, og at denne kan gjenbrukes andre steder og i andre sammenhenger. Men like viktig er det at medlemmene i foreningen har interesse av å stille opp en time eller to i løpet av utstillingen for å fortelle om foreningen, og ikke mindre viktig, om hobbyen selv og dens muligheter - bl.a. til å knytte tapte slektskapsforhold, også over landegrensene, f.eks. ved bruk av Internett. Når det gjelder forberedelser, er det også svært viktig at medlemmer stiller opp. Det er mange ting som skal lages, spesielt

første gangen man deltar på utstillinger. Jeg tror at foreningen kunne delta mange flere steder om menigmann signaliserte at de var villige til å gjøre en innsats, både i planlegging og gjennomføringen av tiltakene.

Savner du at noen kontakter nettopp deg? Er det som er problemet med at du ikke stiller opp?

Husk at foreningen nærmer seg 5000 medlemmer. Om styret skal kontakte nettopp deg for å spørre om du stiller opp, så husk at hvis du ikke allerede har vært med i en eller sammenheng som gjør det naturlig å spørre nettopp

deg om hjelp, så har vi svært liten mulighet til å treffe deg. Å sende ut brev til alle 5000 medlemmer vil fort gi enorme portoutgifter. Penger som bedre kan benyttes på andre måter. Derfor, styrt til penningen og papiret eller tastaturet og forfatt et brev der du forteller styret hva du kan bidra med i forskjellige situasjoner hvor dine kunnskaper eller vilje til å hjelpe kan være av nytte. Evt. kontakt ditt lokallag om det samme, gjerne begge deler.

La oss endelig høre fra nettopp deg!

Stamtreundersøkelse i Nederland

Riksarkivet i Nederland har startet et prøveprosjekt som gjør det mulig via internett å søke i folke-registrene. Prosjektet har fått navnet: Digitale Sleutel tot de Familiegeschiedenis (Digitale nøkkel til familiehistorie) Informasjonene om fødsel, vielse og død kan søkes.

Følgende fylker er tatt ut:
Friesland, Drenthe, Flevoland, Utrecht og Noord-Brabant. Resten kommer i løpet av et antall år.

På <http://www.archief.nl> kan du lese mer om databasens innhold.

Er vi slægtsforskerer eller datasamlerer?

Jeg har nu gjennom mange år beskæftiget mig med slægtsforskning, som forsker i egen slægt og som program skriver. I disse mange år har jeg tit frydet mig når jeg så en slægtsbog skrevet af amatør forskere. Oftest var det en bog med udgang i en person 3 til 4 generationer tilbage og de efterkommere det havde været muligt at finde. Hver person var omhyggeligt beskrevet med det det havde været muligt at finde om den pågældende. Der var så indsat billeder eller henvist til et billed arkiv bag i bogen. Alt i alt et pænt og nobelt stykke arbejde og frem for alt oftest over-skueligt og letlæseligt.

I de senere år, efter EDB og slægtsforskning har haft en utrolig fremgang, støder jeg ofte på folk der i deres dataarkiver har 5 –

10000 sammenkædede personer, ja jeg var fornyelig ude for en der havde mere en 25000 i sit arkiv.

Da jeg så blev præsenteret for en slægtsbog på 1700 sider, omhandlende ca. 8000 personer i 23 generationer med sideslægter, var jeg ved at tabe pusten fuldstændig. Flere af personerne var selvfølgelig med biografiske tekster og noter, men hovedparten var kun opgivet med fødselsår og sted. Det var umuligt at få bare et overblik over en lille del af slægten.

Bevæger vi os i en gal retning? Jeg har flere gange hørt bemærkningen: «Jeg fik lige 1000 personer ind i mit arkiv fra en fjern slægting som jeg stødte på!» eller «Vi fandt ud af at vi havde fældes aner, så jeg gav han lige 4000 personer han ikke havde»!

Er det det vi kalder SLÆGTS-FORSKNING? At samle data, som vi ikke selv har fundet eller kontrolleret. Drejer det sig om at få flest personer i sin base? Hvad er der blevet af ham der går på arkiverne, eller til familien, læser og høre om de personer han finder, og forsøger at fremstille dem i det miljø og den tid de levede.

Jeg tror, at de utrolig gode informations muligheder, der er ved at opstå omkring os, meget nemt kan få en meget negativ virkning for en slægtsforsker. Oprindeligt var det tanken at finde oplysninger om slægten som kunne havde betydning for den enkelte, i dag. Ikke at lave en opremsning over de mange tusinde efterkommere der var blevet ud af din tiptiptipoldefader.

Leif Høgh

Hvor ble Peter Gordon født?

Av Bjørn Aas

**Tipp-tipp oldefaren til kona
dukker opp i Kristiansand
som far til et «uægte» barn i
1828. Han presenterer seg
som Peter Gordon fra Kirk-
et-eller-annet i Skottland, og
alderen tyder på at han ble
født i 1799.**

Senere oppgir han at han kommer fra Dumfries helt sør i Skottland, og at faren het James Gordon.

I de siste femti årene har slekta vår prøvd å finne ut hvor Kirk... i

eller ved Dumfries ligger, men uten hell, tross flere turer til Skottland. For et par uker siden sendte jeg en forespørsel til lista *DUMFRIES-GALLOWAY-L@rootsweb.com* med alle mine forbehold og uklarheter rundt herr Gordon. Tolv timer senere fikk jeg svar:

*BINGO re: Peter Gordon from KIRKBEAN!!!
How about this!
Peter Gordon christened 20/9/1799 in Kirkbean Parish son of James Gordon and Jeany Grier OPR index (LDS film frame no. 166)
James Gordon christened 8/11/1773 in Kirkbean, son of James Gordon OPR index, frame nos 110 & 153*

En slektsinteressert i Bayern satt med mikrofilmen fra dette sognet (Old Parish Register), og kommenterte: «Wish things were always as easy!»

Noen dager senere får jeg en ny

mail fra samme dame, som sitter med en bok med minne-inskripsjoner fra kirkegårder i Skottland:

*A MI from Kirkbean:
stone 203: James GORDON died Pictou North America August 1815 aged 48, his children Janet, Jessie & William who died in infancy, his grandchild Jean NEWALL d. May 1823 aged 10, his wife Jane GREARSON d. 14.10.1843 aged 74*

Via Scots Origins (<http://www.origins.net/GRO>) som er en betalings-database (6 £ for 24 timer) kunne jeg slå fast at Jean Newall var nie-sen til Peter Gordon. Et par uker senere kom kopien av kirkebokinn-skriften i posten (10 £), og plutselig ser det ut til at familien kan finne ut mer om sin egen bakgrunn.

Belønningen er å oppleve svigerfar som for første gang på 73 år vet hvor han stammer fra. Hvem vet, kanskje det drypper på oss en liten tur til Dumfries til sommeren..?

Min grandonkel Albert i New Zealand

Min grandonkel Albert Johan Annaniassen er en av dem i vår slekt som det har hvilt et mystikkens slør over.

Han ble født på Liland i Ofoten 19. september 1865. Hans far var min oldefar Annanias Johannesen, med røtter i Valestrand på Osterøya ved

Bergen, men født og oppvokst i Bergen by. Han var en av de mange som på midten av 1800-tallet dro til Nord-Norge på jakt etter arbeid. Ved folketellingen i 1865 – det året Albert ble født – omtales hans far Annanias som bødkert og strand-sidder på Liland. Han hadde giftet seg i 1861 med Ingeborg Anna Jensdatter fra Bergvik ved Bogen i Ofoten. De bosatte seg like oven-

for hovedgården på Liland, – der hvor meieriet senere ble bygget. Nå er det også revet. Annanias og Ingeborg fikk fire barn, men bare tre av dem, to jenter og en gutt, vokste opp.

Da gutten – min grandonkel Albert, født i 1865 – såvidt var blitt voksen dro han til sjøs, og familien mistet all kontakt med ham. Min far fortalte meg like før han døde,

Flaggborg i Papakura krigsveteranforening hvor Odd Sundbakks grandonkel blir minnet.
Foto: June Hamilton.

at en av Alberts søstre hadde forsøkt å etterlyse ham, og via skipsregistre, mønstringslister etc. fant hun i 1921 ut at Albert i 1890-årene

hadde mønstret av i Auckland, New Zealand, og at han visstnok var falt som soldat i New Zealands armé. Han hadde også skiftet etternavn Lingar. Gjennom Utenriksdepartementet skulle det året etterpå ha blitt utbetalt en sum på 2000 norske kroner til slekt i Norge.

Etter den tids pengeverdi var dette et ganske stort beløp, og sikkert meget kjærkomment for de av slekten som fikk sin andel av dette, – sannsynligvis hans to søstre, Emilia og min farmor Josefine. Hans mor og far døde jo begge allerede i 1883. Intet tydet på at Albert hadde vært gift eller hadde barn. Navnet Lingar som han benyttet, kan kanskje ha vært utledet av det ikke uvanlige norske etternavnet Lindgård, – hvem vet.

Dette var alt som inntil for et par måneder siden var nedtegnet i mitt og mine medleitere innen familien sine slektsprogram om grandonkel Albert.

Og her er det internett kommer

inn i bildet. En – for mange i DIS-Norge ikke ukjent herre ved navn Per Henrik Bache – introduserte meg via ICQ for en dame, June Hamilton i nettopp Auckland. Jeg fortalte henne historien og den fenget henne. Hun har gjennom diverse institusjoner – bl.a. RSA (Returned Servicemen's Association) – funnet ut hvor Albert var bosatt, at han var ugift, at han falt under kampene i Frankrike i juni 1917, at han hadde en venninne som han hadde oppgitt som nærmeste pårørende da han meldte seg frivillig til hæren og at han har en grav på et sted som heter Trois Ambres Steenwerk – like ved grensen til Belgia. Hun fant ham i de såkalte «Rolls of Honour» i Auckland Museum, og hun har fått kopier av en hel del dokumenter hun skal sende meg. June forsøker dessuten nå å få utlevert medaljene hans som til nå har ligget oppbevart i New Zealand.

ODD SUNDBAKK

Ekspertene har uttalt seg: PC-salg vil stupe

Ifølge en notis fra Aftenposten, 29 okt vil i år 2000 PC-salg stupe, etter 17 år med kraftig vekst. Dette spår den prestigetunge analysebedriften Forrester Research.

Ifølge Forrester vil markedet fortsetter å vokse ut 1999, men vil så stupe etter årtusenskiftet.

Forrester baserer sin analyse på kjøpmønsteret i de store amerikanske firmaer. Disse vil oppgradere sin maskinpark foran år 2000 og analytikere forventer da at kjøpmønsteret vil endre seg drastisk etter år 2000 og at PC-produsentene vil måtte oppleve store problemer med å selge unna lagrene.

Rapportens forfatter, Carl Howe sier til Reuters at den siste 10-års etterspørselen har drevet veksten i PC-industrien,

Søk hjelp før du kjøper data-utstyr

Alle vet at å kjøpe datautstyr og -maskiner er en stor investering for den enkelte.

Vi klipper fra Aftenposten at man kan lese om andres erfaringer ved kjøp av datautstyr.

Søk hjelp på nettet før du investerer selv. Les
<http://www.hardware.inforsenter.com>

Slekt og slektsfølelse

av Finn Holden

To av leserne har beæret meg med kommentarer. Jeg er stort sett helt enig med *Alf Christophersen* i hans kommentar. Det vanlige mønsteret blant mine aner er kort avstand fødsel-dåp og død-begravelse og konfirmasjon stort sett i samme alder, og alt i samme kirke. Da nevner jeg ikke dette for hver gang. Men der det er avvik fra mønsteret, blir det selvsagt omtalt. Det har jeg nevnt med eksempel fra konfirmasjonsomtale (S og D, nr.2/98, s. 10, 1. spalte). Alle mine aner er blitt konfirmert i alderen 16-18 år. Jeg omtaler konfirmasjonen bare i to tilfelle, der konfirmanten enten får omtale av presten og/eller jeg mangler data om dåpen (se etterlysning annet sted).

Genealogi

Jeg har større problemer med *Tore Vigerusts* replikk til meg. Alt han skriver om genealogi, kan være riktig nok, men det angir ikke mine artikler. Jeg er ikke interessert i å arbeide med genealogi, «å påvise slektskap mellom personer, både oppad og nedadstigende, til siden, svogerskap og så videre» (S&D, s. 8, 2. spalte). Det må være faglig forsvarlig å drive slektsforskning

uten å være interessert i genealogi, bare man er like nøyaktig i metode. Tore er enig med Gustavsen i at jeg har skapt unødig begrepsforvirring. Greit, men eksemplet er uheldig: Stoa og Sandbergs bok «Våre røtter» er ikke noe begrep. Jeg mener Tore burde ha nevnt begrepet «slekt», for der er vi to sannsynligvis uenige, og der angrep Gustavsen meg sterkt «det er begrepet slekt Finn Holden sliter litt med» (S&D, 2/96, s. 12, 1. spalte).

Mannslinjen

Tore skriver som om manslinjen er den avgjørende, den "slekt de primært tilhører» (S&D, s. 9, spalte 3). Ett av mønstrene på slektsbok som han nevner i sitt innlegg, boka om slekten Thomle, er basert på dette synet. De nærmeste etterkommerne etter kvinneledd står med liten skrift som fotnote til teksten. For meg er det et kuriosum.

Min bakgrunn

Jeg har en bakgrunn som er svært vanlig i vår tid, født i Oslo av innflytterforeldre. Slektsbevisstheten blir da knyttet til kontakt med besteforeldre og deres hjemsted gjennom barndommen. Jeg har langt sterkere slektsfølelse for min farmors slekt i Røros og min morfars slekt i Drangedal, begge steder har jeg besøkt ofte, enn jeg har for min farfars slekt fra Ålen, der jeg bare såvidt har vært. Slektsfølelse er langt mer enn «agnatisk biologi»; alle de biologiske røttene og det (geografiske, kulturelle, sosiale) vekstmiljø de har utviklet seg i, gir en del av svaret på spørsmålet om «hvor kommer vi fra?».

Jeg er vel knapt alene om mitt slektsbegrep. Jeg har tidligere henviset til slektsdefinisjonen i Store

Norske Leksikon (S&D, nr. 3/98, s. 25, 1. spalte). Det er en gammel norsk tanke, referert av professorene Ole Jørgen Benedictov ("De eldste middelalderlovene regner slektskap både i manns- og kvinneledd, og slik var det trolig også i vikingtida», Veier til vår tid, 1995, s. 260) og Claus Krag («Når en kvinne giftet seg, beholdt hun tilhørigheten til sin egen slekt, og også for barna var slektninger på morsiden like viktige som slektningene på farssiden.», Aschehougs Norges historie, bind 2, s. 51). Som jeg nevner i S&D nr. 3/98, gjelder dette slektssynet i flere kongeslekter i dag. Nå er det vel ikke mange som vil overse kvinneleddene eller sette dem med liten skrift i fotnoter?

Snobbeutvalg

Jeg har talt negativt om vekten på datoer, spesielt både fødsel og dåp og både død og begravelse, begge med kort tid imellom. Tore svarer med sitatet fra Koht om viktigheten av årstall. Jeg satte ikke likhetstegn mellom datoer og årstall, det gjorde nok heller ikke Halvdan Koht.

Jeg tillot meg å antyde at tidligere utgitte slektsbøker viser et snobbet utvalg av slekter. Vigerust bestrider dette, og skriver det selvfølgelig: «Alle slekter er verd å undersøkes, også adelsslekter, borgerslekter, embedsmannsslekter og andre med innvandrerbakgrunn» (S&D, nr. 3/98, s. 8, 3. spalte). Ingen er uenig i dette. Jeg er mer tilbøyelig til å si at biblioteket på NSF gir inntrykket av at mange mener at det er bare disse slektene som er verd å undersøkes!. Biblioteket har 22-23 hyllemeter med slektshistorier. Kan du nevne én hyllemeter med slektshistorier som ikke hører til disse kategoriene?

Genealogi som forskningsfelt eller håndverk

Av Mats Carlin

Jeg har med interesse fulgt debatten i S&D for og mot anetavler og slektstavler. Faggenealogen Tore Vigerust hadde i S&D 3-1998, s.8-11, et innlegg om genealogi versus slektsinteresse som var meget interessant og med mange gode argumenter.

Som forsker (om enn innen et helt annet fagfelt enn genealogi) og slektsgransker på hobbybasis synes jeg likevel at Tore Vigerusts argumentasjonsrekke ikke helt holder mål. Og la meg innledningsvis tilføye at jeg har stor respekt for det arbeidet Tore Vigerust utfører.

Vitenskapsmannen Tore Vigerust definerer genealogi, dvs. den vitenskapelige slektsforskning, som det å kartlegge slektskapsforhold mellom ulike personer. Fra dette ståstedet argumenterer han for slektstavler og mot anetavler. Når utgangspunktet er galt, faller også deler av argumentasjonsrekken. Vigerusts definisjon er etter min mening en definisjon på et håndverk, ikke en vitenskap!

Genealogi som håndverk innebærer blant annet å kartlegge slektskapsforholdet mellom ulike personer. Ved utøvelsen av dette håndverket har man en rekke metoder som er viktige innen fagfeltet. Vigerusts kritikk av den gemene slektsgransker går i bunn og grunn ut på at håndverket ikke utføres skikkelig, dvs. med manglende metodikk. Og det har han sikkert rett i.

Genealogi som vitenskap

Genealogi som vitenskap er derimot noe utover dette. Genealogi som vitenskap er for meg det å utvikle metodikk som kan brukes innen fagfeltet. Dette inkluderer å utvikle nye metoder for å påvise slektskap mellom personer, nye måter å systematisere faget og kildene på, nye måter å trekke kunnskap ut av faget på.

Et annet ankepunkt er at Vigerusts definisjon er en meget snever definisjon av genealogi. En av nestorene innen svensk genealogi, Bengt Hildebrand, gir følgende definisjon i sin «Handbok för släkt- och personforskning» på s.10. Genealogi (eller slektshistorie) er det historiske studiet av familie og slekt når det legges vekt på helheten, mens biografi (eller personshistorie) er det historiske studiet av familie og slekt når det legges vekt på de enkelte individene. Dette favner langt videre enn kun rene slektskapsforhold.

Tore Vigerust argumenterer så videre med at det kun er bevisføring for slektskap som er av interesse for genealogien og at alt annet er perifert. Dette er en underlig uttalelse fra en faggenealog, selvfølgelig er ikke alt annet perifert, særlig ikke i en tid hvor vitenskapen har innsett hvor viktig tverrfagligheten er. Dessuten bløffer herr Vigerust bevisst på det punktet. I sin søken etter metoder for å bevise slektskap mellom ulike personer, har han selv brukt både heraldikken (som er en adskilt vitenskap), navneskikker, kulturkunnskap, biografier og enhver annen vitenskap som grenser opp til hans eget fagområde. Han beskriver selv senere i samme innlegg at man i middelaldergenealogien må bruke alle tilgjengelige historiske metoder. Bengt Hildebrand deler dette synet i

sin bok. Da kan selv detaljer i klesdrakten på et maleri være av interesse for genealogen, selv om det er meget lite sannsynlig at det gir avgjørende bevis for et slektskapsforhold.

Tilstanden innen slektsforskningen

Hvor er det så Vigerust har rett i sin argumentasjon? Blant hobbyforskerne fuskes det ikke så rent lite i faget, det har Vigerust helt rett i, metodikken og håndverket er ikke skikkelig innlært hos det store flertall, de er og blir amatører og ikke faglærte. Dessuten er det et stort monn av ønsketenkning, det minste indisium blåses opp til det er et uomtvistelig bevis av den ukritiske amatøren.

Vigerust kan i sitt innlegg nesten misforstås på det punktet som går på å bruke andres arbeid i sin forskning. Det kan virke som han hevder at det å bygge på andres arbeid er en uting, at man bør gjøre noe helt nytt for at det skal ha verdi. Som fagmann bygger han selvsagt på andres arbeid, men han søker å utvide dette og å tilføre noe nytt. Plagiat er selvfølgelig en uting. Man skal alltid oppgi kildene, samt være kritiske til disse. Men selv en sammenstilling og systematisering av andres arbeid har en vitenskapelig verdi i seg selv dersom det kan lede til ny kunnskap eller nye metoder. Det er igjen et spørsmål om hvordan det vitenskapelige arbeidet utføres.

Vigerusts hovedargument mot anetavlene koker likevel i bunn og grunn ned til at det ikke er faglig forsvarlig da det ikke er effektivt nok, for mye tid sløses bort underveis. Som fagmann bør Vigerust så spørre seg selv om hvorfor det er slik. Kan det være fordi faggenealo-

gene har vært for lite opptatt av å utvikle effektiv metodikk for denne grenen av håndverket?

Aneforskningen faller jo tross alt uomtvistelig inn under hans definisjon av genealogi, nemlig det å påvise slektskap mellom ulike personer, i dette tilfellet mellom probanden og en av hennes aner.

Hva bør vi så gjøre for å endre situasjonen? Det viktigste punktet er å heve kvaliteten på det håndverket som utføres. Dette kan bare gjøres ved å lære slektsgranskeren den grunnleggende metodikken i håndverket. Grunnpilarene i det genealogiske håndverket er urkundslære (kildekunnskap), kildekritikk, dokumentasjonsmetoder og presentasjonsmetoder. Det skal bygges en bevis- eller indisiekjede fra person til person for å påvise slektskap. Bygger man på indisier eller andres arbeid så skal dette tydeliggjøres og argumenteres for. Alle tilgjengelige opplysninger skal dobbeltsjekkes.

Et nesten like viktig punkt er å utvikle metodikk som gjør genealogien som håndverk effektiv og kunnskapssøkende. Dette er helt klart den vitenskapelige genealogens viktigste oppgave. Hevder faggeneologen at håndverket er lite effektivt og ikke gir vesentlig ny kunnskap, så skyter han seg selv i foten. Jeg er selvfølgelig klar over at Vigerust selv har middelaldergenealogi som spesialfelt og derfor kanskje rammes noe urettferdig av denne kritikken, siden den gemene slektsgransker sjelden beveger seg inn i et fagfelt som er såpass vanskelig som middelaldergenealogi.

Datamaskinen som hjelpemiddel

Det er nettopp på metodesiden at datamaskinen har revolusjonert en rekke fagdisipliner internasjonalt. Datamaskinen er et fortreffelig hjelpemiddel, som gir vesentlig raskere tilgang til eksisterende kunnskap enn andre hjelpemidler. Det er derfor enkelte av oss av og til surfer på internett for å finne noen nye aner. Ulempen er at det krever at den tilgjengelige kunnskapen systematiseres og gjøres tilgjengelig i en kvali-

tativt god nok form. Det er den definitivt ikke i dag, og dette må være en av faggenealogens største utfordringer. Også her er datamaskinen et uvurderlig hjelpemiddel til å systematisere informasjon. Selv om slektsprogrammene i dag ikke har omfattende nok funksjonalitet, kan de til en viss grad være et hjelpemiddel allerede i dag. Hvor ofte har jeg ikke irritert meg over en bygdebok med ufullstendig personregister, noe som fører til at forfatteren blander personer og ikke ser sammenhengen mellom XX på gård YY og XX på gård ZZ, særlig i de eldste leddene.

Problemet med at vi som DIS-medlemmer utveksler aner over internett, er ikke det faktum at vi gjør det, men at vi mangler kvalitet på det materialet vi utveksler og mangler metoder for å validere og dokumentere det databaserte materialet på. Materialet er ofte av langt lavere kvalitet enn det tilsvarende publiserte materialet. Dette vil endre seg i fremtiden. Vi er nemlig fortsatt i datamaskinens barndom.

Anetavlens plass innen genealogien

Hvorfor har så anetavlen en plass i den genealogiske forskningen? En slektstavle over en slekt vil ofte være begrenset til et sosialt lag i samfunnet og tilsynelatende representere en helhetlig forståelse av en slekt med et slektsnavn. Anetavlen derimot gir med langt større sannsynlighet et riktigere bilde på en persons kulturelle og sosiale arv (at Tore Vigerust er tyskøstet går neppe frem av slektstavlen over Vigerust-ætten).

De tradisjonelle slektstavlene favoriserer slekter med borgerlige eller adelige etternavn og er mye vanskeligere å gjennomføre helhetlig for bondebefolkningen som stort sett bruker patronymikon og representerer 90 % av befolkningen 100-300 år tilbake i tid. Dette kompenseres noe av gårdshistoriene i bygdebøkene som er unike for Norge, men i land som Sverige er det en utrolig sosial skjevhet i den tradisjonelle genealogien, delvis

grunnet dette. Slektsbegrepet var også helt annerledes på landsbygda enn i byene og hos adelen. Anetavlen gjenspeiler derfor bondesamfunnet vesentlig bedre.

Dessuten er det en utpreget skjevhet mellom kjønnene i den slektstavle-baserte forskningen. Dette er som Vigerust selv understreker sosio-historisk betinget, men ikke desto mindre diskriminerende i dag. Kvinnene i historien er altfor ofte blitt tiet bort. Innen middelaldergenealogi stiller det seg noe annerledes, da kildene sjeldnere gir grunnlag for oppstilling av en anetavle, samt krever et mye mere intenst arbeid med kildene og tolkningen av disse enn senere urkunder.

Det finnes selvfølgelig også argumenter mot anetavler. Anetavlen er egosentrisk med hensyn til probanden og oppfordrer derfor til en viss grad til svindel og hykleri. Anetavlen er vanskelig å avgrense naturlig geografisk og genealogisk, da hver ny ane øker forskningsbehovet pga. de to foreldrene til den nyfunne anen. Argumentasjonen over bør likevel være tilstrekkelig til å inkludere aneforskningen som en delgren av genealogien, selv for faggenealogien.

Definisjoner på en faggenealog

Til slutt vil jeg komme med noen provoserende definisjoner på en faggenealog (jeg antar at Tore Vigerust leser dette med et smil).

- ◆ En faggenealog ser på genealogi som et håndverk.
- ◆ En faggenealog kritiserer andres ineffektivitet selv om han selv har ansvaret for å utvikle og presentere effektive metoder.
- ◆ En faggenealog bruker kun PC-en som skrivemaskin, ikke som et verktøy til å systematisere kunnskap.

Er du «nettholiker»?

Hei, jeg heter Diane og jeg er nettavhengig. Hjemmekontoret mitt ligger mellom soveværelset og kjøkkenet, og skjermen liksom roper på meg hele tiden: – Les e-posten din, les e-posten din. Den skriker høyere og høyere, sier en ung amerikansk kvinne. Ropene blir mer og mer intense for hver gang jeg går gjennom kontoret. Jeg har en baby på ett år, og derfor må jeg ut på kjøkkenet om natten også. Det er da skjermen roper aller høyest, forteller Diane på den amerikanske organisasjonen Webaholics Anonymous' hjemmeside.

Dette sto å lese i Sunnmørsposten 12. oktober, og som bruker av nettet fanget det interesse. Selvfølgelig er det ingen fare for MEG, men jeg kjenner jo andre som jeg absolutt tror kan være i faresonen. Er det ikke alltid slik? I alle fall er vi som datainteresserte slektsgranskere kanskje i den kategorien som kan komme i faresonen hvis dette virkelig har noe for seg.

Rett nok sier artikkelen videre at vi her i Skandinavia ikke har registrerte nettavhengige, men i følge NTB forbereder Michael Jørsel, leder ved behandlingssenteret Ringgaardens avdeling for ludomani, seg på å ta imot de første nettomane som velger å legge seg inn for å få bukt med sitt problem. Her må det bemerkes at ludomani ikke har noe med overdreven interesse for brettspill å gjøre, men rett og slett er et uttrykk for spilllegalskap.

Selv om Jørsel ikke kan si når den første klienten dukker opp, er

han ikke i tvil om at han eller hun kommer.

Grunnen til at Skandinavia har vært forskånet for dette nye samfunnsødet, kan være at vi her på berget nøler lenger,

enn for eksempel i USA, med å ta kontakt med psykolog når vi har problemer.

En annen grunn kan være at Internett er et forholdsvis nytt fenomen her i vår del av verden. Om nettet er nytt, er det allikevel ikke mindre farlig, understreker lederen for Ringgaarden.

Om forholdene i USA og nettavhengighet sier avisen videre: I USA har psykologene forlenget begynt seriøs behandling av mennesker som lider av et sykkelig behov for å surfe på nettet. Nettavhengighet er ingen spøk, men en psykososial lidelse på linje med alkoholisme, pillemisbruk og narkomani, skriver København-avisen Politiken.

Samfunnsønde

Nettavhengighet, eller surfomani som tilstanden også kalles, kan etter psykologenes mening ses som et utslag av det moderne forbruker-samfunnets press og livsstil. De sammenligner denne lidelsen med fjernsynsavhengighet, som for lengst er godtatt som et psykisk helseproblem, og rengjøringsvanvidd – som også faktisk er en sykdomstilstand som rammer mange amerikanske kvinner.

Det er heller ikke vanskelig å innse at overdreven bruk av Internett kan være skadelig for såvel helse som sosial omgang.

Sitter man oppe og surfer hele natten, orker man kanskje verken å gå på jobben dagen etter eller treffe venner om kvelden. Følgen kan bli ødelagt familieliv, oppløste ekteskap, arbeidsløshet og økonomisk ruin, heter det i Politikens brede omtale av fenomenet.

Likevel blir det stadig flere som simpelthen ikke greier å unnvære skjermen i mange timer om gangen. Psykologen Kimberley S. Young behandler fenomenet nettavhengighet inngående i boken «Caught in the net» («Fanget i nettet»), som kom ut tidligere i år. Young startet behandlingssenteret Center for On-Line Addiction, etter at en nær venninne skilte seg fra sin nettavhengige mann.

Det pekes så på at Webaholics Anonymous har nettadresse <http://www.geocities.com/Tokyo/2276/webaholic/html>. Kan det være et interessant sted å oppsøke?

IBT

Kilde: Sunnmørsposten 12. oktober 1998.

Plukket ned fra DIS-forum:

Hørt i NRK1-programmet «Du skal høre mye» sist tirsdag: Kai Kiil (vaktmester'n fra bl.a. barne-TV) hadde i samtale med en kjenning sagt at han hadde begynt interessere seg for slektsgranskning, hvorpå kjenningen hadde replisert (fritt etter hukommelsen) «At du orker! Sett ut et rykte om at du har vunnet 2 millioner i Lotto, så kommer hele slekta styrtende av seg selv!»

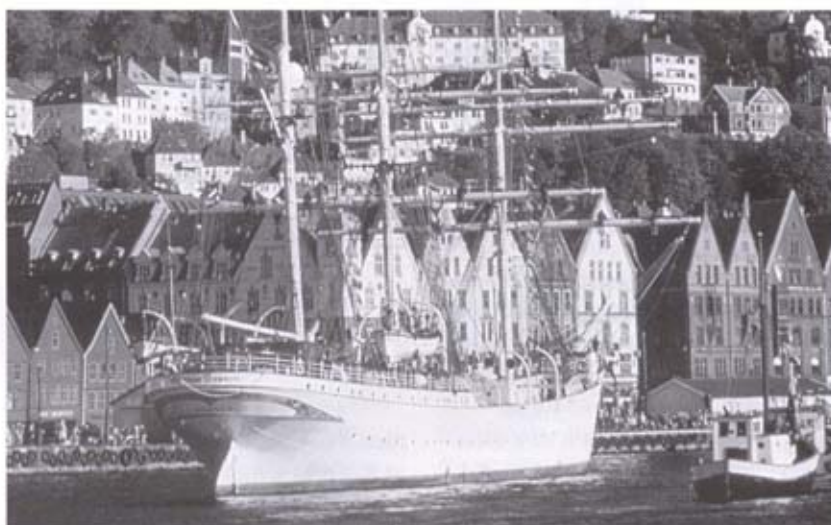
Årsmøte 1999

Det er lenge igjen til neste årsmøte i DIS-Norge – eller er det det? For oss som skal være med å arrangere møtet er planleggingen allerede i full gang. Dette vil også etterhvert berøre medlemmer og lokallag.

Årsmøtet skal være i Bergen den 20. mars 1999 og det er DIS-Hordaland som vil være vertskap for arrangementet. De vil stå for den faglige, kulturelle og sosiale delen av arrangementet. De nærmere detaljene om dette vil det bli informert om senere. Årsmøtet er åpent for alle medlemmer av DIS-Norge.

Innkallingen til årsmøtet med aktuelle papirer vil bli sendt ut til alle medlemmene sammen med Slekt & Data nr 1/1999.

Årsmøtet består i hovedsak av delegater fra de forskjellige fylkene. Det skal velges en representant fra hvert fylke. Denne representanten har en stemme. For hvert 200. medlem i fylket gis denne representanten en ekstra stemme på årsmøtet.

Vedtektene våre åpner for to måter å velge representanter til årsmøtet.

I de fylkene hvor det finnes lokallag, er det naturlig at dette står for organiseringen når det gjelder valg av utsending til årsmøtet. Dette valgmøtet skal holdes senest 1 uke før årsmøtet og holdes vanligvis sammen med årsmøtet i lokallaget.

Dersom det 2 måneder før årsmøtet ikke finnes lokallag i et fylke, vil DIS-Norge arrangere en postavstemming blant medlemmene i det aktuelle fylket. Da vil medlemmer i disse fylkene bli bedt

om å melde seg som kandidat til årsmøtorepresentant for sitt fylke. Alle medlemmene i fylket får så anledning til å stemme på disse kandidatene.

På årsmøtet behandles vanlige saker som beretning, regnskap og budsjett. I tillegg skal vi velge foreningens tillitsmenn for de neste 1-2 årene. Dessuten kan det behandles andre saker. Dersom noen medlemmer eller lokallag har saker som de ønsker behandlet på årsmøtet, må disse sendes til styret senest 6 uker før årsmøtet, det vil si 8. februar 1999.

Siste? kommentar til «kast anetavlene»

Av Dag Rønning Jensen

Jeg ser at Tore H. Vigerust er tilbake med replikker i S&D nr 3. I dette innlegget er han betydelig mer saklig enn i sin opprinnelige artikkel, Kast anetavlene. Jeg leste den første artikkelen og må inn-

rømme at jeg ikke kommenterte den fordi jeg ikke trodde han var seriøs.

Det var jo bare tøv å sammenligne hobbyseleksgranskningen med en hobbyhjemekirurg for dermed å påstå at begge har like lite rett til å drive sin hobby. Man kan

ikke sammenligne en hobby som ved et feilgrep ville ta liv med en hobby som i verste fall ville skape feil påstander på et papir, hvor hvem som helst senere kan rette opp feilen hvis de vil.

Dette minnet meg om dusteforbundet som en gang hadde føl-

gende uttalelse som passer for slektsinteresserte: «Jeg skal ha vært så vakker som barn, men så kom noen fanter og forbyttet meg». Denne påstanden er jo ganske meningsløs men også morsom. Vigerusts eksempel var bare meningsløst.

Jeg fikk likevel det inntrykket, og får det bekreftet i hans replikker, at det er tull å interessere seg for sine aner. Hvis han mente å henvende seg til hobbyseleksgranskere, og det er vel flest av dem som leser S&D, mener jeg han henvender seg til feil publikum. At noen kaller dem «hobbyseleksforskere» er bare en upresis betegnelse og bør ikke gi Vigerust frykt for å bli sammenlignet med dem.

Epletreet

Siden han er så glad i bilder, kan jeg gi følgende illustrasjon som bekrefter hans påstand om at vi er konsumenter. Hobbyseleksgranskere ønsker å bruke frukten fra epletreet til mat og stiller gjerne så godt de kan med treet, men Vigerust vil studere epletreet vitenskapelig og foredle det. Da er det meningsløst for hobbyseleksgranskere å høre Vigerust sier «*kast eplene, det eneste riktige er at alle er med på å foredle treet*». Hva skal vi med foredlingen hvis ingen skal få bruke eplene? Det kunne selvsagt være ønskelig at flere var med på dugnaden med å gjøre arkivmaterialet mer tilgjengelig og finne generelle sammenhenger der, men det er ikke alle som er egnet til eller vil bruke sin fritid på å drive vitenskapelig forskning. Mange amatører utfører likevel verdifullt arbeid på dette plan, og seleksgranskerhobbyen vil kunne skape mange flere som utfører forskning hvis ikke forskerne kapper handa av dem. Vigerust har ikke enerett på å bestemme hva folk skal bedrive

tiden sin med. Noen samler på frimerker, «*totalt meningsløst!*», andre spiller golf, «*forferdelig tidsspille!*, *de kommer jo tilbake til utgangspunktet hver gang!*», men de har glede av det, Vigerust! Nøktermt sett er forskningen som Vigerust bedriver også meningsløs. Det eneste viktige er å skaffe mat til å spise for å overleve og forplante seg.

Flere valgmuligheter

Det er totalt uinteressant for de fleste hobbyseleksgranskere å finne sikkert slektskapsforhold rundt en fritt valgt person de ikke vet om de er i slekt med, eller å holde på å revidere med å skrive av skattelister i arkivene. Det er sin slekt de er interessert i å vite mer om. Skal de finne ut mer enn bare om oldeforeldre og tremenninger må de starte med en anetavle. Noen er bare interessert i å vite hvilke aner de har, andre velger en eller flere aner og finner deres etterslekt, og blir dermed kjent med flere slektninger som lever i dag. Anetavlene er i begge tilfeller viktig for hobbyseleksgranskere.

Fellesane

eg har moret meg med å lage anetavler (kladd med begrenset omfang) for flere av mine bekjente for å se om de endte opp med en eller flere felles aner med meg. Det har skjedd i stor grad, men hvem de felles anene skulle være ville vært umulig å finne uten anetavler. Skulle jeg velge en eller flere av mine aner og lage etterslektsoversikt med samme mål for øyet, ville det være en prøve-og feilemetode som bare tullinger ville finne på å starte med.

Hobbyseleksgranskere har også som krav at slektsammenhengen skal være riktig, men kaste anetavlene ?, aldri i livet!

Dum provokasjon

Tilslutt en kommentar til Vigerusts «provokasjon» på slutten av hans innlegg i S&D nr 3. Denne var som hans tidligere billedbruk, mest dum. I et punkt sier han at DIS-medlemmene spør hverandre i hjel. Det må jo bety at alle gjør noe for deretter å utveksle data. I et annet punkt sier han at de bare venter på at andre skal gjøre noe. Dette er selvmotsigende. Dertil har han først i artikkelen sagt at de samme driver nitid leting i arkivene etter sine aner, er det samme som bare å vente at andre gjør noe?

Er det å sette sammen slektskap etter kilder som kirkebøker eller annet arkivmateriale det samme som å bare bruke andres arbeider? Da gjør vel Vigerust også det, for han henter vel også sine data fra arkivene, eller bedriver han bare fri diktning? Dessuten kan ikke utveksling av aner være dumt. Det dumme er at alle skal bruke tid på det samme opp igjen og opp igjen. Da blir det enda mindre tid til det Vigerust mener de slektsinteresserte skal bidra med. Vigerust beskriver det verste DIS-medlem og sier alle er slik. Det er like dumt som å si at alle hobbyseleksgranskere er like flinke som Vigerust.

Nei, Vigerust, slutt å kritisere andres interesser, gled deg over at du gjør en fin jobb og la andre glede seg over det de driver med. Skriv gjerne artikler med tips om hvordan andre kan bidra med biter i puslespillet ditt (vårt), men pass på ikke å slå handa av dem først, da blir du alene.

DIS-Norge's testing av

Arbeidet med testing av slektsprogram har fortsatt siden artikkelen i S&D 1/1998. På det tidspunktet var oversikten basert på leverandørenes avkryssing av spørreskjemaer. I etterkant har alle windowsprogram blitt testet. Mac-programmene er nå under testing.

- 1) Testingen avdekket dessverre at noen leverandører misforsto kravene. Enkelte program har derfor fått noe endret status (WinFam, EMBLA Familie og slekt).
- 2) Enkelte av de program som var med i forrige oversikt, og nye program som er testet i ettertid, er ikke med i oversikten fordi det var mange «kryss som manglet». (Family Heritage, Fzip Family Tree, RS Slegt, Andata, Holger).
- 3) DOS-program er ikke lenger prioritert i denne testingen og er tatt bort fra oversikten. (PAF, Slegt & Gård, TMG (Dos))
- 4) Family Tree Maker har kommet med på oversikten.
- 5) Cumberland Family Tree og Brothers Keeper har gjort tilpasninger i programmet for bedre å tilfredsstille kravene til DIS-Norge.

Enkelte krav har blitt reformulert for å få frem meningen bedre. Det har vært en del debatt ang. norsk språk i denne oversikten. Vi har valgt å vise mulighetene for norsk i bruken av programmet, men har det ikke som minstekrav.

Forøvrig anbefales det å lese den detaljerte forklaringen til hvert av punktene i tabellen. Den finnes på denne hjemmesiden;
<http://www.sn.no/disnorge/ny1/Comments.htm>

Fremover vil listen over egenskaper som programmene testes for utvides. I tillegg vil en enklere oversikt over forutsetninger/ambisjoner til den enkelte bruker kombinert med muligheter i programmene, bli utviklet slik at det vil bli enklere å velge program både for nybegynnere og viderekomne. Her vil det spesielt bli lagt vekt på at valg av «førstegangs-program» ikke må bety en stor arbeidsbelastning ved et senere programskifte.

DIS-Norge's hjemmeside som oppdateres løpende finner du her:
<http://www.sn.no/disnorge/ny1/DISprg.htm>

DIS-Norge		Windows															Mac	
Kartlegging av grunnleggende programegenskaper		BK	CTFW	DG	EMBL	FA97	FH	FOW	FTM	LY	TMG	LFT	WF	Gene	ÆTT			
Egenskap		MIN																
1. Datainnlegging																		
1.1	Eget felt for hhv fornavn, patronymikon og etternavn/gårdsnavn?				●													
1.2	Eget felt for fornavn og patronymikon + eget felt for e.navn/gårdsnavn?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.3	Innlegging av andre parforhold enn giftemål?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.4	Sammenl av to personer til samme med full kontroll på alle variabler?																	
1.5	Har egne felt for født, død, gift, og begravelse med dato og sted?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.6	Har felt for fri tekst knyttet til personen eller hendelser?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.7	Kan knytte dato og fri tekst til alle hendelser?		●	●	●	●	●	●				●						
1.8	Kildehenvisning kan legges inn på personen eller hendelser i eget felt?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.9	Kildehenvisning kan legges inn på alle hendelser i eget felt?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.10	Kildehenvisningene kan vedlikeholdes i eget register?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.11	Det kan oppgis flere uavh. kilder pr. hendelse (ikke generelt tekstfelt)?		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
1.12	Stedsnavn kan vedlikeholdes i eget register?	●	●	●	●	●				●	●	●		●	●			
2. Støtte i innleggings- forskningsarbeidet																		
2.1	Skjerm søk med alfasettering på etternavn?	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
2.2	Skjerm søk med alfasettering på fornavn?	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			
2.3	Skjerm søk fra kilde registeret?	●	●		●	●		●	●	●	●	●	●	●	●			

slektsprogram

2.1	Skjermsoøk med alfasetoring på etternavn?																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
-----	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

De egenskaper som er markert med skravering i kolonnen «MIN.» er vurdert til å være minimumskolonner for et slektsprogram

De program som er markert med skravering på raden «MIN» tilfredsstiller alle minimumskrav.

DIS-Norge understreker at dette er minstekrav og at et program som akkurat tilfredsstiller kravene ikke nødvendigvis er et godt program.

Programme

FTM = Family tree Maker 5.0b

LY = Legacy 2.0

TMG = The Master Genealogist 3.6 a

UFT = Ultimate Family tree 2.8

WF = Win Family 5.0

Gene = Gene 4.2.1

$$AET^* = A_{ET} 3.5$$

Programme

BK = Brothers Keeper 5.2 F

CFWTW = Cumberland Family Tree 23.2

DG = DISGEN 7.0C

EMBL = EMBL Familie og Slekt 3.23 f

FA97 = Familirkiv 97

FA = Family Heritage 2

FOW = Family Origins 6.0 a

Pliktavlesning av

Pliktavlevering av allment tilgjengelige dokumenter i henhold til Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument

Hva er formålet med pliktavleveringsloven?

Vi har pliktavlevering i Norge for å sikre at allment tilgjengelig informasjon blir tatt vare på for ettertiden, slik at disse vitnemålene om norsk kultur og samfunnsliv kan brukes som kildemateriale for forskning og dokumentasjon.

Hva ligger i begrepet allment tilgjengelig?

Pliktavlevering dreier seg om dokumentasjon som blir mangfoldiggjort og spredt utenfor en privat krets. En privat krets kan defineres som et lukket internt eller privat miljø. Et slikt miljø kan være familien, slekta eller bedriften. Dokumenter som kun blir spredt internt i denne kretsen er ikke allment tilgjengelige.

Historisk tilbakeblikk på pliktavlevering

Pliktavlevering av allment tilgjengelige dokumenter er verken noe særnorsk eller nytt fenomen, selv om den gjeldende loven om avleveringsplikt fra 1989 medvirket til å synliggjøre temaet på en ny måte.

Ser en historisk på pliktavlevering kan en starte med den første pliktavleveringsloven som kom under kong Frans 1. kongedømme i Frankrike i 1537. Biblioteket som vokste fram ut av pliktavleveringen skulle være et monument over regjeringstiden til kongen, dessuten ville også bøkene finnes om de for-

svant fra markedet. Sensur var også et motiv bak ordningen.

Den første danske pliktavleveringsloven kom i 1697. I 1781 ble denne avleveringsplikten utvidet til også å gjelde de norske trykkeriene. Avleveringen skulle skje til Det kongelige bibliotek i København.

1882 markerer et vendepunkt for pliktavleveringen i Norge. Det kom en ny lov om pliktavlevering, og det ble skipet en norsk avdeling på universitetsbiblioteket i Oslo for å synliggjøre den norske produksjonen. Denne loven varte fram til 1939 da det kom en ny lov som gav rekvisisjonsrett til det som skulle utvikle seg til å bli landets universitetsbibliotek.

Med tiden ble dokumentbegrepet utvidet til å omfatte mer enn det trykte materialet. Dette var den viktigste faktoren som førte til vår gjeldende pliktavleveringslov som trådte i kraft i 1989, og etableringen av Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana (NBR) til å håndtere loven.

Hva gjør vi på NBR?

«Vi er vår historie» heter det i Furre-utvalgets framlegg til pliktavleveringsloven. Dette er en sannhet som ligger til grunn for NBRs arbeid med å samle inn, registrere, fordele og bevare det pliktavleverte materialet. I 1992 åpnet NBRs sikringsmagasin som består av 4 etasjer og 46 kilometer med bokhyller. I magasinet kan lys, støv og temperatur reguleres slik at en forsinke de prosessene som truer med å smuldre opp vår kulturarv. I tillegg har vi et medielaboratorium der det er muligheter til å restaurere og vedlikeholde audiovisuelt materiale.

NBR mottar flere eksemplarer av hvert dokument. Ja, inntil 7 eksemplarer blir mottatt av enkelte dokumenttyper. 1. eksemplaret er et

sikringseksemplar som går til "evig" bevaring i sikringsmagasinet, 2. eksemplaret blir fordelt til Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo og fungerer som nasjonalbibliotekets utlånseksemplar. 3.-6. eksemplar blir fordelt til universitetsbibliotekene i henholdsvis Bergen, Trondheim, Oslo og Tromsø. Det 7. eksemplaret går til Nasjonalbibliotekets depotbibliotek, stasjonert på NBR, som utlånseksemplar til andre bibliotek og utdanningsinstitusjoner.

Eldre samlinger av ulike typer materiale utgjør en stor, verdifull og interessant del av materialet NBR tar hånd om og formidler innenfor de rammer lovverket gir. Vi har bl.a. utviklet en database (Galleri Nor) som presenterer fotografier av nasjonal, kulturhistorisk verdi.

NBR satser bevisst på bruk av digitalisering for å øke nytteverdien av samlingene, og har bl.a. utgitt en CD-rom med materiale som ble publisert under valget i 1993.

Hva skal slektshistorikerne avlevere?

Avleveringsplikten favner om både det tradisjonelle trykte materialet

Et lite utvalg av dokumenttyper som blir lagret

dokumenter

Mottakssentralen for all post som kommer til NBR. Det er snakk om ca. 40 tonn i året.

og de nye informasjonsbærerne, som f.eks. elektroniske dokumenter.

Selv om en som utgiver har i bakhodet at det kun er allment tilgjengelige dokumenter som er avleveringspliktige, vil det alltid finnes dokumenter som kan så tvil. Eksempel på en dokumenttype det har vært en del spørsmål om er medlemsblad fra frivillige foreninger/organisasjoner. Slike dokumenter vil som regel være avleveringspliktige selv om de bare er spredt til medlemmene. Dette er fordi foreningen er åpen for alle eller åpen for alle med samme forutsetninger og interesser.

Noe av det slektsforskere publiserer spres innenfor den private krets, f.eks. ulike typer slektshistoriske dokument som kun blir spredt til slekta. Så snart disse dokumentene spres utenfor slekta, f.eks. til det lokale folkebibliotek eller til interesserte utenfor slekta er dokumentet allment tilgjengelig.

Slekthistoriske dokument er ofte interessante for allmenheten, og selv om noen av disse dokumentene ikke er avleveringspliktige, registrerer og fordeler vi dem hvis

utgiver sender dem til oss. Det er jo også i utgivers interesse å avlevere. Dokumentene vi mottar blir katalogisert i en nasjonal bibliotekbase som de fleste bibliotekbrukere i Norge har tilgang til, og de blir fordelt til universitetsbibliotekene i landet. Vi hjelper med andre ord utgiver med å spre informasjon. Med de optimale lagringsforhold vi har på NBR blir dokumentene tatt vare på for ettertiden, noe som burde være av interesse for enhver utgiver.

Kort om loven

Papirdokumenter skal i utgangspunktet avleveres i 7 eksemplarer, utgiver skal avlevere 5 eksemplarer og produsenten (trykkeriet) 2 eksemplarer. Dersom utgiver trykker dokumentet selv, skal han avlevere alle 7 eksemplarene. De fleste dokumenter som ikke er på papir skal avleveres i 2 eksemplarer fra utgiver. Det gjelder f.eks. CD-rom, disketter, mikrofilm og lydfestinger.

Dokumentene skal avleveres i den form de blir gjort tilgjengelige. De skal være fullstendige, feilfrie og forsvarlig pakket. Utgiver avleverer når dokumentet blir gjort tilgjengelig for allmenheten.

Avleveringen skal skje vederlagsfritt. Frakt betales av leverandøren.

Loven åpner for at det etter søknad kan gis refusjon for produksjonsutgifter, evt. reduksjon i antall eksemplarer som avleveres. Dette behandles på grunnlag av skriftlig søknad.

Ta kontakt med oss!

NBR har et informasjonskontor. Er du i tvil om det du gir ut er avleveringspliktig, anmodes det å sende NBR ett eksemplar til vurdering.

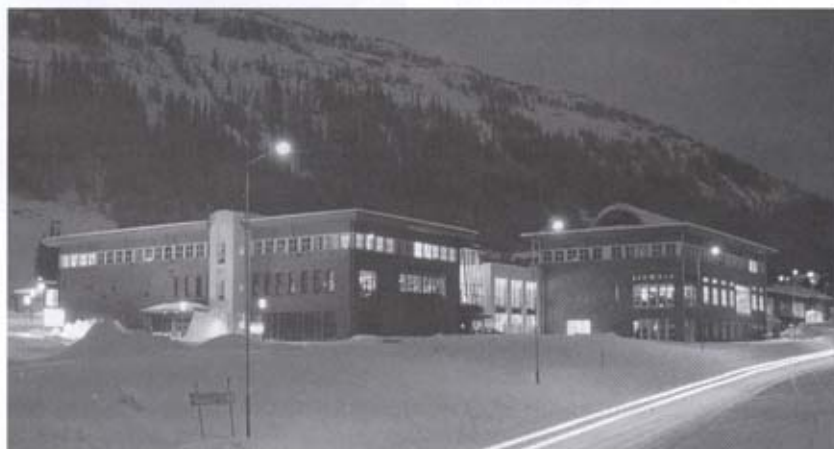
Ved å ta kontakt med informasjonskontoret vil man også kunne få tilsendt informasjonsmateriell om avleveringsplikten og om NBR generelt.

Avleveringspliktig materiale sendes til følgende adresse:

Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana
Pliktavlevering
8607 MO I RANA

Informasjonskontoret har telefon 75 12 12 00, e-mail: pliktavlevering@nbr.no

Ta også en titt på våre hjemmesider: <http://www.nbr.no>

Fotos: Fotograf Rogne.

NBR har tidligere vunnet Ranas byggeskikkpris for nybyggene sine.

Kirkebøkene går i oppløsning

Forts. fra side 11

Arkivets eldste dokument er fra 1447. Brevene til Vilnius' grunnleger, storfyrst Gediminas, fra 1330-tallet har man bare på film.

Takk til Sverige

Neringas største ønske er å få kunne

mikrofilme langt mer, og skaffe mer teknisk utstyr. En god kontakt med svenske myndigheter har ført til at to ansatte hvert år er på studieopphold i Sverige, og arkivet har fått ti velbrukte leseapparater i gave.

– Svenskene var gledelig overrasket da de fant dokumenter fra 1600-tallets svensketid her som de

på forhånd ikke visste eksisterte. Likevel, dette er et av Litauens viktigste arkiver som også huser mange kongelige privilegier, bilder, signeter og mye mer. Om vi ikke nå får anledning å starte mikrofilming kan mye av materialet om ti år være gått tapt. Vi kan jo ikke godt nekte folk adgang til lesesalen, avslutter avdelingsleder Neringa Ėeðkevièiūtė ved Litauens statlige historiske arkiv.

Kirkebøker på harddisk

letter arbeidet for slektsforskere

5. og 6. september i år arrangerte DIS-Oslo/Akershus et KROA-kurs i kilderegistrering på Norby Ungdomsskole, Jessheim. I alt 16 deltagere fra KROA, kilderegistrører, Ullensaker Historielag, Ullensaker Bibliotek og øvrige DIS-medlemmer fra regionen tok del.

Bakgrunnen for at kurset ble satt i gang, er det kilderegistreringsprosjektet KROA har startet opp, i samarbeid med Ullensaker Historielag og Ullensaker Bibliotek.

Målsetningen er å få dataregistrert kirkebøkene for Ullensaker og bruke erfaringene som grunnlag for øvrige registreringsprosjekter i Oslo og Akershus.

Dovre Data Arkiv

Ola Tovmo fra Dovre Data Arkiv snakket generelt om kilderegistrering og registreringsstandarder (Standar 4G og Histform)

I sitt referat fra møtet skriver Tone Moseid at man på forhånd må ta stilling til hvilket omfang registreringen skal ha, struktur og registreringsmaterialet samt standariseringen. Det er også viktig å være bevisst betydningen av kildetro,

nøyaktig og samvittighetsfull registrering.

Avviksregistrering og merknader må følge angitt standard.

Registreringsprogrammet BD87 ble gjennomgått på kurset. BD87 er ett av flere tilgjengelige registreringsprogram som tilfredstiller utarbeidete standarder for kilderegistre-

ring. Det er funksjonelt og gjennomprøvd. Fullt mulig for bruk av mindre datakyndige registrører.

Kurset dannet oppstarten på kilderegistreringen i Ullensaker. Med sin nøyaktige og grundige innføring hjalp Ola Tovmo til med å gi prosjektet et godt grunnlag å jobbe videre ut fra.

Slektsgranskerdag i Rogaland 1998

– Stor publikumsinteresse nok en gang!

Alf Christophersen & Runar Østebø

24. oktober arrangerte DIS-Rogaland for tredje år på rad «Slektsgranskerdag i Rogaland», også dette året i Sola Kulturhus og DIS-Rogaland har anslått at ca. 600 personer var innom.

I år var det flere utstillere enn foregående år. Runden på Slektsforskerstorget viste mange interesserte mennesker, unge og eldre som besøkte stands for Statsarkivet i Stavanger, Det norske Utvandrer-senteret, Norsk Telemuseum i Stavanger, Stavanger museum, NMS Arkiv (Misjonshøgskolen), Rogaland Historie- og Ættesogelag, Sola Historielag, Tananger minne, samt Sola folkebibliotek (inkl. lokalhistorisk stand fra Stavanger bibliotek). Videre var det stands for diverse programmer, noen representert ved profesjonelle forhandlere (EMBLA), mens andre stands var bemannet med folk fra lokale brukergrupper innen DIS-Rogaland (BK, FTM, Mac). Internettstanden var godt besøkt, men flere PC'er kreves nok neste år. Egne brukergrupper hadde også presentasjoner av forskjellige sider ved multimedia, bl.a. om skanning av bilder, samt videre også demonstrasjon av hvordan man registrerer en kilde. I en egen stand var det også tilstede leverandører av datamaskiner og annet EDB-teknisk utstyr av interesse for en slektsforsker. En ide kan være en stand for mikrofichelesere og filmlesere, noe som ble observert i Jönköping i august på de svenske slektsforskerdagene. Kanskje noe å tenke på til neste gang?

DIS-Norge og DIS-Rogaland sine stands satte ny rekord i salg av Slegt & Data, ved et salg på ca. kr. 2500! Videre ble 23 nye medlemmer i DIS-Rogaland registrert, en medlemsøkning på 10%! Den egne DIS-treff standen ble også flittig besøkt selv om det var en del som ikke fikk tilslag mot DIS-treff materialet. Morsomt var det likevel da en dame utbrøt, «men der er jo bestefar og der er oldefar,» mens hun pekte på skjermen. Enda mer morsomt ble det da man studerte nærmere hvem hun hadde fått tilslag mot og Ole-Johan Kippenbroeck kunne høyt forkynne for henne at bidragsyteren, Einar Iversen, bemannet Brothers Keeperstanden rett ved siden av. Gjett om det ble slekts-gjenforening.

DIS-Rogaland introduserte ellers blant annet to nye innslag av året; egen slektstavleutstilling som gav medlemmer anledning til å vise presentasjonsform av aner i f.eks. innrammet form og en slekts-historisk stand som gav mulighet

for innspill/diskusjon med foredragsholder(e). Kafeteria-opplegget var ellers en suksess der erfaringer fra i fjor var videreutviklet og vel forberedt. Familien til styremedlem i DIS-Rogaland Karl Mikkelsen, hadde regien og god kontroll.

Foredragsesjon

DIS-Rogaland lanserte i fjor et opplegg for foredrag, som også i år ble gjentatt med stor suksess. Flere hundre personer var innom foredragsalen (amfi) i løpet av dagen, og hvert foredrag hadde ca. 75 - 130 personer noe avhengig av tema. Den bevisste vektleggingen av datasiden i første halvdel av programmet gav muligheter for deltakerne etterpå å vandre på slektsstorget. Lokal slektshistorie og spennende foredrag om kjente personer fra regionen, viste seg også i år å tiltrekke personer som var erfarne eller (potensielle) nye slektsgranskere. DIS-Rogalands foredragsesjon er dermed også en

nyhetsarena som vekker publikums store interesse!

Runar Østebø (leder DIS-Rogaland) ønsket velkommen, takket sponsorer og orienterte om de ulike deltakende parter, før Vidar Øverlie (vararepr. DIS-Norges styre) gav en kort orientering om DIS-Norge og lokallagsvirksomheten. Ivar Bore (Statoil) sitt åpningsforedrag «Den digitale revolusjon» hadde mange perspektiver. Han tok en liten «helikoptertur» over IT-verdenen for å få et inntrykk og overblikk over den utvikling vi har vært vitne til de siste 15 år, og forventet utvikling de neste 15 år. Internett-teknologi ble bl.a. karakterisert som en teknologi som var mer avansert enn telefon/TV, men mindre avansert enn trykkekunst og bil. Moore's lov om 18 måneders halveringshastighet forventes å bli revolusjonert når ny teknikk tas i bruk.

Ole Bjørn Darrud gav deretter, for sprengfull sal (!), en orientering om «DIS-Norges kartlegging av de ulike slektsprogrammer». Råd med hensyn på valg av slektsprogram ble gitt, der ambisjonsnivå for slektsgranskeren og kildebehandling var viktige momenter. Han tok også for seg utviklingstrekk i markedet for slektsprogram. Ole Bjørns innlegg var det tydelig mange som viste interesse for, også etterpå på hans stand.

«Suldal - Porten til Rogaland. Slektsamband mellom Suldal og fylkene rundt fra middelalderen til 1600-tallet» ved Eldar Myhre var et av nyhetsinnslagene på slekthistoriefronten. Kildematerialet på 1600-tallet og særlig 1500-tallet er tynt og gjør at slektstavlene stopper opp for mange. Bygdebøkene er mye basert på kilder internt i kommune og sogn, og dekker ikke giftemål og flytting på tvers av grenser. Myhres studium av Suldal viste at særlig herifra var det et livlig samband over fjellet til Setesdal, Telemark, Hardanger og Etne, inkludert giftemål. Arbeidet var basert på middelalderbrev, sannsynligvis en eldgammel tradisjon da Suldal var «møteplassen» for sin tid. Myhre foreslo at DIS-Rogaland, RHAE og Statsarkivet kunne delta i et samarbeidsprosjekt om dette.

Etter pausen var neste tema «Da rogalendingen skrev brev til paven. Nye kilder fra Vatikanarkivet i norsk middelalder» ved professor Torstein Jørgensen, Misjons-høgskolen i Stavanger. Foredraget bygde på studier utført 1997/98 i Vatikanarkivet i Roma (150 hyllekilometer!) av dokumenter/søknader sendt fra enkeltpersoner i Norge til pavestolen. De fleste av sakene var disiplinærsaker, og beretter enkelte episoder fra folkelivet, eller tar opp konkrete spørsmål. Kildene har ikke vært kjent eller utnyttet tidligere. Kun 150 tekster fra de såkalte suplik-protokollene i Det pavelige pönitensariat finnes fra Norge fra middelalderen, mens for eksempel 700 fra Danmark. Jørgensen vil utgi bok i mars 1999.

Neste foredrag ved Dr. philos Torgrim Titlestad, Høgskolen i Stavanger, hadde også internasjonale perspektiver; «Cornelius Cruys fra Stavanger - bygger av St. Petersburg og den russiske flåte?». Foredraget gav en orientering om Cornelius Cruys og hans betydning i Russland, samt slektsforhold (røtter) i Rogaland. Cornelius Cruys (1655-1727), opprinnelig Nils Olsen født i Stavanger var blant tsar Peter I (den stores) nærmeste medarbeidere og var Russlands første viseadmiral. Han fikk bl.a. tsar Peter den stores øverste utmerkelse, St. Andreas-ordenen.

I lys av forberedelse til Kielland-året 1999, var Kielland-forsker Bjørn K. Aarre invitert til å holde avslutningsforedraget «Gabriel Schanche Kielland - en «konge» i Stavanger. Foredraget inneholdt en personalhistorisk fremstilling av kjøpmannen og filantropen Gabriel Schanche Kielland (1760-1821). Øyvind Dahl som ledet andre halvdel takket til slutt for deltakelsen på foredragene.

Slektsgranskerpris Rogaland 1998

DIS-Rogaland har i år tatt initiativet til lanseringen av «Slektsgranskerpris Rogaland 1998» og har etablert en komite med Stavanger Aftenblad og Høgskolen i

Stavanger (Institutt for historie og filosofi). Formålet er å stimulere slektsgranskermiljøet i Rogaland og bidra til økt kunnskap om Rogalands (slekts)historie gjennom verdiskapende IT-bruk.

Hovedkriteriet er å dele ut prisen (kr.8000) til en person som i løpet av året eller over tid har utmerket seg innen slektsgransking i Rogaland ved bruk av elektroniske medier. Basert på innsendte forslag i november 1998 vil en vinnerkandidat utpekes ved årsskiftet.

EMBLA initiativ

EMBLA Ættegransking v/Stein Inge Haaland inviterte ellers interesserte til kjøp av aksjer i selskapet for å delta i markedsføring og videreutvikling av EMBLA Familie og Slegt.

Lokal markedsføring

DIS-Rogaland fikk ellers god pressemtale før og etter arrangementet; se f.eks. Stavanger Aftenblads nettavis 28.10.98 (side 1); se <http://stavanger-aftenblad.no/> og <http://stavanger-aftenblad.no/nyheter/nytt/1998/1026/080610.html>. Solabladet sier ellers i sin omtale 29.oktober at «sikkert som bestemor kommer før oldemor i tidsmessig nærhet, så kommer neste års slektsgranskerdager. Dagen var en like gedigen suksess som i fjor».

Vel blåst, og Runar Østebø takker på vegne av arrangementsansvarlig styre i DIS-Rogaland alle de som bidro på stands, foredrag, kafeteria og arrangement forøvrig. Det var et godt dugnadsarbeid blant alle parter, og DIS-Rogaland har klart å opprettholde sine intensjoner om slike årlige arrangement i sitt distrikt. Neste år vil og bør nok flere lokallag også benytte sin sjanse til på denne måten å engasjere menneskene i sine regioner. Representanten fra DIS-Vest Agder var tydelig imponert og fikk nok mange ideer. Derfor, velkommen til neste års «Slektsgranskerdager i Rogaland», og i landets ulike fylker forøvrig. Slike arrangement kan så absolutt bidra til DIS-Norges mål vedrørende bredere lokallagsvirksomhet.

At udgive slægtsbogen

(fra *Slægt & Data*, nr. 3/197)

af Johannes Lind

Redaktionen opfordrede os i *Slægt og Data* nr. 2/1997 til at skrive om forskellige nærmere angivne emner, bl.a. om udgivelse af slægtsbogen. Den opfordring vil jeg hermed efterkomme som en af dem, der fornylig har været igennem processen. Min slægtsbog finder sikkert aldrig udbredelse uden for familiens kreds. Den rummer ingen som helst kendte personer; der er ingen billeder i den, og den udmærker sig i det hele taget ikke på nogen nævneværdig måde. Men det er nu engang en bog om mine forfædre, og det er netop for mig og mine grund nok til, at den bog bør eksistere.

Skal jeg?

Hermed har jeg allerede givet et svar på en af de overvejelser, man som slægtsforsker har: Skal jeg overhovedet udgive en bog? For mit eget vedkommende har svaret altså været et ja; men det svar, som for mig har været så nemt, forudsætter rigtignok, at det idag er blevet noget nær omkostningsfrit at «udgive».

Først tænkte jeg på at lade et trykkeri producere bogen. Det

kunne såmænd gøres for en overkommelig pris, vist ca. 15.000 kr. for 100 eksemplarer. Men så betænkte jeg mig: Hvad nu, hvis der blev brug for 105 bøger? Så blev jeg nødt til at få trykt et nyt oplag for at tilfredsstille de sidste fem. Eller hvad nu, hvis den mere sandsynlige mulighed indtraf, at jeg kun fik solgt de første femti? Hvor længe skulle jeg så gå og kigge på kasserne med usolgte bøer, inden de blev sendt tilbage til papirmøllen? - Enden blev, at jeg valgte den løsning, som er så nærliggende i disse EDB-tider: Jeg ville udskrive den selv – og det i det antal eksemplarer, der efterhånden blev behov for. - Hermed er tærskelen til «udgivelse» unægtelig blevet så lav, som tænkes kan. Hvis man muligvis kan nøjes med at fremstille eet eneste eksemplar, så er der ikke meget at betænke sig på.

Hvornår?

Jeg har altså ikke haft svære betænkeligheder ved at stile mod udgivelse. Spørgsmålet er ikke, om det skal gøres, men hvornår det skal ske. - Hvornår er arbejdet færdigt? Det bliver det som bekendt aldrig. Men man kan nu alligevel nå dertil, hvor der skal mere end almindelig opfindsomhed til for at finde nye kilder at undersøge, eller hvor kun tilfældigheder kan bringe en videre. I mit eget tilfælde havde jeg suppleret den almindelige slægtsforskning med gennemsyn af nogle tusinde sider tingbogsstof fra de jyske herreder, hvor det meste af familien havde holdt til. Det har selvfølgelig været med til at sætte lidt kød på de tørre tal. Men da det så viste sig, at en gren af familien havde tilladt sig at blive født på Fyn, så må jeg tilstå, at jeg opgav at gøre det samme for deres vedkommende. Her kunne jeg ellers se frem til endnu flere års

(træls og) fornøjeligt arbejde; men det fravalgte jeg altså.

Der er nemlig endnu mindst eet hensyn at tage med hensyn til udgivelsestidspunktet: Det er yderst upraktisk, hvis man ikke får arbejdet fra hånden, mens man endnu befinder sig på denne jord. Kun få er i den situation, at de har arvinger, der vil vedkende sig arv og gæld også med hensyn til videreførelse af slægtsforskningen. Altså: arbejdet skal være gjort, inden man dør eller bliver blind eller sur eller senil, eller hvad der nu venter forude. Og der er jo ingen oplysningskontor at ringe til for at få en dato desangående.

Igen er den nemme EDB-situation en hjælp til at tage det afgørende skridt. Man kan jo trykke det antal bøger, der aktuelt er brug for lige nu. Hvis der så kommer nyt til, så har man jo stadig sit «manuskript» stående i maskinen, og det er ingen sag at føje et par linjer til hist og her. Evt. kan man fortløbende supplere forordet med anmærkninger om, hvornår det nye er kommet til.

Registrering?

Sådan er det nu ikke gået i mit tilfælde. Jeg lod mig nemlig overtale til at give min udgivelse et ISBN-nummer med tilhørende pligtaflæveringer til et par statslige biblioteker og registrering. Dette indebærer en anden slags fordele. Produktet bliver identificerbart og eftersporligt. Hvis en person i Burundi eller Sumatra får nys om bogen, kan han ved hjælp af ISBN-nummeret finde frem til, hvordan han selv kan låne eller købe den. For registreringen er efter sigende verdensomspændende. Og hvem ved! Måske figurerer man også ligefrem et eller andet sted på internettet!

Til gengæld for denne potentielle verdensberømmelse må man så give afkald på en del af den næsten uansvarlige frihed, der er forbundet med EDB-baseret produktion. Man må give afkald på yderligere rettelser og tilføjelser. Produktet bør herefter være lige så uforanderligt, som hvis man havde fået trykt sine 100 eksemplarer hos en bogtrykker. Det er der ganske vist ingen, der kan kontrollere; men den disciplin må man nok underkaste sig, hvis ikke man vil være med til at ødelægge ISBN-systemet. Meningen er jo, at et produkt skal kunne identificeres entydigt. Men stadig må det dog være tilladt at lade bogen ledsage af et rettelsesblad, der kan udvikle sig, hvis der sker uventede fremskridt i forskningen.

Indhold

På et DIS-arrangeret møde var jeg så heldig at høre en foredragsholder, der slog til lyd for, at man ikke slavisk opdelte bogen efter personer, men måske i stedet gik egnsvis til værks. Det råd valgte jeg at følge, og det har jeg ikke fortrudt. Jeg forstod det under foredraget sådan, at der er visse slægtsforskningsprogrammer, der insisterer på at redigere og opstille det færdige produkt selv. Det har ikke været mit problem; sådan et program har jeg ikke brugt, og hvorfor

skulle man også give afkald på den frihed og selvstændighed, der er givet med et almindeligt tekstbehandlingsprogram! Men der er jo det problem, at når det drejer sig om opstilling af en anetavle (med tilhørende tekst), så kommer probanden og hans forældre først, og til allersidst kommer de allerældste forfædre. På den måde kommer man til at fortælle historien bagfra, og hvis man vil meddele noget om de forhold, personerne levede under, kommer man let til at skulle gentage visse ting. Så jeg valgte at lade den del, der angår selve de enkelte aners afstamning og vigtige data som fødsel, vielse og død,

fylde så lidt som muligt, og til gengæld kunne jeg så bedre komme til at "fortælle" (forfra) i nogle afsnit, der er opdelt efter de sogne eller herreder, hvor forfædrene har levet. Det giver gode muligheder for en levende fremstilling, hvor forfædrene ses i sammenhæng med deres tid. Om jeg så selv har udnyttet de muligheder fuldtud, får stå hen. De er der i alt fald.

Forbi?

Det er en tilfredsstillelse at have afsluttet et arbejde. Men den kan rigtignok være ledsaget af en temmelig flad fornemmelse af, at nu er en herlig tid altså forbi. Man skal ikke længere stævne mod landsarkivet rustet med noter og gode ideer om, hvordan man kan fravriste de gamle bøger endnu en oplysning om de kære forfædre. Abstinenser må det vist kaldes. Slægtsforskning har jo vist sig at være både euforiserende og stærkt vanedannende. Måske er der ikke andet at gøre end at finde sig et nyt forskningsområde - eller at være vedholdende i sin efterprøvning af huller i det allerede leverede, så at der måske en dag bliver brug for en 2. udgave.

Penge!

En stor del af de slægtsforskere, der

overvejer udgivelse af deres bog, er sikkert i samme situation som jeg: Man er tidligt pensioneret med de restriktioner, som man for ussel mammons skyld har undergivet sig med hensyn til indtjening og arbejdstid. Hvis den hobby, der har opslugt en i så lang tid både dag og aften, pludselig skulle regnes for arbejdstimer på grund af det indtjeningsmoment, der kommer ind i billedet, når man skal sælge bøger, så kunne de tilladte 200 timer snart være overskredet med alverdens pekuniære jammer til følge. Man kan jo vælge at sætte prisen sådan, at den egentlig kun dækker fremstillings- og forsendelsesomkostninger. Så er man vel i sikkerhed. Man kan også vente, til man bliver de 67 år og dermed træder ud i friheden; men det er en disposition, der måske ikke lader sig forene med et af de hensyn, der er nævnt ovenfor. Så er der altså kun den profitløse vej. - Og nu sidder man så tilbage her med den uopløselige ambivalens. Skal man håbe på, at bogen oplever en rivende efterspørgsel? Så må man også affinde sig med at skulle printe og samle en masse bøger uden at få noget for det. - Skal man håbe på at slippe for alt det besvær? Jamen, så er det jo fordi ens kære udgivelse var uden almindelig interesse og man selv altså blev en skuffet og overset forfatter.

Næh, det er skam ikke så ligetil at udgive en slægtsbog. Det er den sure svie efter alle de mange års søde kløe. - Eller er der et eller andet, jeg ikke har fået med

Slægtsbogens indretning af Johannes Lind (fra Slægt & Data, nr. 4/97)

For et års tid siden afsluttede jeg en slægtsbog, der blev indrettet i overensstemmelse med følgende indholdsfortegnelse:

- Indledning
- Anetavler
- Historisk oversigt
- Egn og slægt
- Forfædrene
- Ordliste.

Indledningen

Indledningen kan selvfølgelig ikke undværes. Man skal jo motivere, at man udgiver bogen, og der er uden tvivl forskellige, der skal takkes for deres bidrag dertil. Desuden er der brug for en forklaring på, hvorledes læseren kan bruge bogen.

Anetavlerne

Anetavlerne har jeg indrettet på ganske traditionel vis: Probanden har nr. 1, hans forældre nr. 2 og 3 - efter det kendte system, hvor faderen altid har et nummer, der er dobbelt så stort som barnets, og moderen det nummer, der følger lige efter faderens (og altså altid er ulige). Hver A4-side har plads til fire generationer. De otte personer, der således afslutter en side, får hver sin tavle på de efterfølgende sider. På den måde bliver sammenhængen overskuelig nok, og man undgår de kæmpemæssige foldeark, som en anetavle ellers kunne give anledning til.

Den historiske oversigt

Den historiske oversigt går fra 1600 til 1850. Den er en synopse med 4 søjler. Først årstallene, så en søjle med vigtige begivenheder i udlandet, dernæst en med tilsvarende danske begivenheder og til slut en, hvor anerne er placeret på den tid, da de blev gift. Sådan får man et foreløbigt indtryk af den tid, de pågældende levede i.

Egn og slægt

Afsnittet om egn og slægt er i en vis forstand bogens vigtigste. Jeg var så heldig at komme til et DIS-arrangeret møde, hvor en foredragsholder slog til lyd for, at man forsøgte at give en samlet fremstilling af nogle generationers liv i en bestemt egn fremfor at opdele fremstillingen blot på de enkelte aner. Den ide har jeg fulgt, og det tror jeg at mange kan gøre med udbytte. Hvis man følger den almindelige ordning med probanden først og de ældste aner tilsidst, så kommer man jo til at fortælle historien bagfra. Hvis man vælger den egnsopdelte

orden, så kan man komme til at fortælle fra begyndelsen. Og det er ikke mindst vigtigt, hvis det drejer sig om ganske almindelige bon-des-lægter, der har efterladt sig meget lidt skriftligt. Man skal være meget heldig, hvis man bliver i stand til en egentlig karakteristik af den enkelte person. Derimod er der altid noget at sige om den tid og den situation, vedkommende levede i. Man opnår også den sidegevinst, at det bliver lettere at undgå de gentagelser, der kunne forekomme, hvis flere forskellige aner har levet under de samme omstændigheder og altså skulle forsynes med samme beskrivelse.

Forfædrene

Afsnittet om forfædrene er så, hvad der bliver tilbage, når alt det «sjove» er blevet fortalt i det foregående afsnit. Her følges en helt traditionel opstilling med probanden først som nr. 1 og dernæst alle de andre i numerisk rækkefølge. Hele bogen er naturligvis pagineret, men derudover har hver side i det yderste hjørne forneden (trykt med stor, fed grotesk) løbenummeret på den ane, der behandles på den pågældende side. Det er en stor hjælp, hvis man f.eks. fra ane nr. 8 vil finde hen til hans forældre (der altså må være nr. 16-17). Den slags skal gerne kunne gøres hurtigt.

For hver ane er her samlet al den tørre dokumentation, som jo skal til (om fødsel, ægteskab, død, ejendoms køb m.v.). Hvis dokumentationen synes at være utilstrækkelig til at fastslå et familieskab, har jeg været glad for at have et indledende afsnit, som jeg kalder identifikation, hvor jeg kan gøre rede for, at vedkommende er kommet med i bogen, skønt visse forudsætninger mangler. Det er vigtigt at gøre opmærksom på sådanne usikkerheder, for der er sikkert ikke andre, der lægger mærke til dem, og det ender med, at man også glemmer dem selv, hvis der ikke udtrykkeligt er et notat herom. Der kan også

være et afsnit om videre efterforskning, hvis der er visse undersøgelser, der ikke var blevet gjort ved bogens afslutning. Begge dele er i grunden udtryk for, at selv om bogen er blevet færdig, som bliver arbejdet det aldrig. Bogen er altid et foreløbigt produkt.

Efterslægtstavle

For hver ane bringer jeg en stump efterslægtstavle. Her har jeg aldrig tilstræbt nogen fuldstændighed, men når jeg gennemgik et sogns mikrokort, kunne jeg jo lige så godt tage det med, som jeg fandt der. Det øger muligheden for at finde berøringspunkter med andre slægtsforskeres arbejder. Ved angivelse om dåb har jeg altid taget faddere med for hver eneste person. Det er vigtigt. For faddervalget kan i høj grad være med til at afsløre, om det er den rigtige person, man har fat i. Det er en del af personens kontekst. Og man må altid sikre sig bedst muligt, at konteksten er rigtig. Det nytter ikke meget, at man i kirkebogen har fundet det navn, man søger, hvis konteksten er helt ved siden af. Hver efterslægtstavle er forsynet med et navneregister med henvisning til tavlen. Det er en af de ting, som jeg har ladet en slægtsforskningsprogram gøre for ikke at overse noget.

Disse navnelister er iøvrigt noget af det, der kan få mig selv til at studere min egen bog. Måske opdager man en person, der har været brugt flere gange som fadder i den pågældende efterslægt. Hvorfor er han det? Kan man finde et mønster?

Ordliste

Bogens sidste afsnit er en ordliste. Den bør nok være med. Vi slægtsforskere må jo forsøge at huske, at vi ikke skriver for hinanden, men for vore niecer, nevøer og børnebørn. Og selv om vi har mødt ordet «arveafkald» og «ryttergods» 117 gange, så har vore læsere brug for at få en forklaring.

Etterlysninger

Etterlysning 50/98 Hammarøy/Trondheim

Jeg søker opplysninger om foreldrene til ekteparene :

- **Fredrik Kristian Schødt Pedersen**, f. 4. Mars 1864 i Hammarøy, d. 12. Januar 1936 og **Ingeborg Pedersen** (f. Nergård) f. 14. Juni 1875 i Trondheim.
- **Ivar Aas**, f. i Trondheim og **Lucie Olsdr.** (Hauan) Aas.

Simon Berntsen
8432 Alsvåg
Tlf. 76 131407

Etterlysning 51/98 Østerdalen

Søker opplysninger om følgende personer :

Guldbrand Olsen, f. 1807 i Østerdalen. Hans kones navn kan være Carrie, f. 1802, d. 1854. De fikk en sønn, John Gilbert f. 3. Desember 1843 i Østerdalen. Det er mulig at de også fikk flere barn. **John Gilbert** ble gift i Norge i 1860 med **Karen Andrea Carlsen** f. 28. Mars 1837. Hvor hun var født vites ikke. John Gilbert og Karen Andrea emigrerte til Buffalo County, Wisconsin, Amerika i 1866. Undertegnede er glad for mulige opplysninger om nevnte personer.

Jorolf Nyborg
Øyum
7320 Fannrem
Medl. Nr. 561012

Etterlysning 52/98

Undertegnede som kender lidt til DIS Danmark med hensyn til släktsforskning, kunne godt tænke sig at vide følgende :

1. Der blev i 1993 udgivet af DIS Danmark et hæfte med titlen «Kildeoversigten». Har man noget tilsvarende i trykt form i DIS Norge ?
2. Hvornår begynder kirkebogen for **Tune i Østfold**?
3. Hvornår begynder kirkebogen for **Kongsvinger fæstning**? Måske hører Kongsvinger under Vinger ?

Carsten Friis Fischer
Sct. Jørgens vej 2
8800 Viborg – Danmark.

Etterlysning 53/98 England

Min mormors bror **Lars Haldorsen**, født på Rubbestadneset i Bremnes/Bømlo i 1853, ble sjømann og emigrerte til England. Dette skjedde sannsynligvis i 1890-årene. Han kom aldri tilbake til Norge, men min mormor brevvexlet med ham i flere år. Forbindelsen ble brutt i begynnelsen av dette århundre. Jeg antar at Lars Haldorsen har etterkommere i England, og at han har forandret navnet sitt. Er det noen som har arbeidet med lignende spørsmål og som kan gi meg råd om hvordan jeg kan begynne å «nøste» for å finne mine slektninger i England ?

Bjarne Helland
Øverbergveien 31A
1315 Nesøya
Tlf. 66 849227
E-mail : bhella@online.no

Etterlysning 54/98 Seljord

Jeg etterlyser far til **Ole Olsen** f. Ca. 1851 i Seljord, gift med **Salmine Otilie Henriksdatter** i Kristiansand. De flyttet senere til Skaatø ved Kragerø. De hadde en datter, **Henriette Charlotte** f. 1876 i Kristiansand.

Ole Olsen skal muligens ha båret flagget i 17. Mai-toget da han var 100 år gammel. Hvis noen vet noe om ham eller hans slekt, ville jeg sette pris på at dere tar kontakt med meg.

Halstein Baltzersen
Rute 583
3750 Drangedal

Etterlysning 55/98 Kvæfjord/Trondenes/ Sør Trøndelag

Min tipp-oldefar **Elias Olsen Rath** giftet seg første gang i Kvæfjord i 1831 med **Maren Dorteia Pedersdatter Voktor**.

I kirkeboken for Kvæfjord (vielseslister) står det at **Elias Olsen Rath** er ungkarl, 23 år, f. i Trondheim. Hans fars navn er **Hendrik Wilhelm Rath**. Under rubrikken for vaksine står følgende skrevet : «Han havt de naturl.

Kopper. Attest derom af Hendr. Wilhelm Rath som på ære og samvittighet dette bevidner».

Elias fikk sønnen **Henrik Wilhelm Rath** f. 1832 og datteren **Ane Bergitte** f. 1835.

Maren Dorothea døde i 1839 og i 1846 giftet Elias seg med **Pernille Pauline Jensdatter** fra Søvikmark. Da dette ekteskapet ble skrevet inn i kirkeboka oppgir han at farens navn er Ole Pedersen. Han fikk senere sønnen **Abraham Andreas** og datteren **Bergitte Gerhardine**. Elias flyttet til Trondenes ca. 1840 og bodde der til han døde i 1902. Elias oppgir to forskjellige fedre ; **Henrik Wilhelm Rath** og Ole Pedersen. Han bruker navnet Olsen Rath hele livet. Har lett i kirkebøker for Trondheim og kirkeboka for Bjørnør (Osen) uten å finne ham som døpt. I forbindelse med kirkelige handlinger og i FT 1865/1875 oppgir Elias en alder som tyder på at han er født 1807/08/09 og at fødestedet er Trondheim.

På Sandøen i Bjørnør, Sør Trøndelag bodde **Abraham Andreas Henriksen Rath** f. 1737, d. 1804 og **Mette Sophie Wilhelmsdtr. Grove**. De hadde ett barn : **Henrik Wilhelm Rath** f. 1792. Dette er den eneste **Henrik Wilhelm Rath** i FT 1801.

Har en litt for ung til å være Elias' far, men umulig er det dog ikke.

Mine spørsmål er : Hvor er Elias Olsen født og hvem er hans foreldre ? Kan han ha vært **Henrik Wilhelm Rath** «uægte» sønn eller sønn av Ole Pedersen som vokste opp hos Rath-familien? Er også interessert i å komme i kontakt med hans etterkommere i Harstad-distriktet.

Aud Ellen Paulsen
Boks 46
1560 Larkollen
Tlf. 69 263555
Fax. Nr. 69 263220
E-mail:steisp@online.no

Etterlysning 56/98 Sør-Trøndelag

Johannes Andersson var 18 år og tjenestedreng hos gårdbruker Rasmus Olson på gården Våvassli i Orkdal i

1801. 12/5 1811 bodde han på gården Morken i Orkdal og giftet seg da med Guro Olsdotter. De hadde i alle fall følgende to døtre :

1. **Gjertrud** f. 24/1 1912 på Melby i Orkdal.
2. **Marit f. Des.** 1818 på Stugudal i Orkdal, gift 18/6 1848 i Rindal med husmann **Tølløv Hansson Trønsdal**, fra Rindal (Nordmøre), død 14/12 1882 på Trønsdal.

Hvor kom Johannes fra ?
(Ikke funnet i Orkdal)

Bjørn Høgstmyr
Glaseveien 115 – 3727 Skien
Tlf. 35 538734
E-mail: bjoern.hoegstmyr@skien.
online.no

Etterlysning 57/98 Sør-Trøndelag

Tølløv Gjertson blei født på Fannrem i Orkdal i 1798 og var husmann på plassen Prestmo under Prestegarden Grøtte i Orkdal i 1830-åra og muligens til sin død 1/6-1862. Før 1829 gifta han seg med Marit Jonsdotter som døde på Prestmo 20/10 1870, 76 år gammel. Hvor kom Marit fra og hvor giftet de seg? De hadde i allefall følgende barn :

1. **Kristen**, f. 7/3-1828 på Engen i Orkdal. Han ble gift med Iveranna Eriksdotter f. Ca. 1832 og bodde i 1865 på Gønnes i Orkdal.
2. **Johanna**, f. 5/7 1830 på Prestmo. Gift i Orkdal 29/4-1863 med husmann Kristian Sivertson Sunnli f. Ca 1831.
3. **Ane**, f. 14/1 1833 på Prestmo. Gift med Iver Andersson og bodde i 1865 på Kvammen i Orkdal.
4. **Marinius**, f. 4/6 1835 på Engen
5. **Peder**, f. 3/5 1838, skomaker og husmann på Grøttemo under Grøtte i 1865. Bodde på Prestmo i 1900. Gift 1. Gang med Maren Arntsdatter f. Ca. 1829 og g. 2. Gang med Siri Eriksdotter Gjøsås f. 1864.

Far til denne **Kristian Sivertson** er oppgitt å være Sivert Olson Sunnli, men jeg kan ikke finne at Kristian er fra Orkdal. Hvor kommer han da fra? Kristian og Johanna hadde følgende 3 sønner:

1. **Anders**, f. 24/12 1865 på Prestmo,

konf. 1872 i Agdenes. Kom til Skjalluft i Alta og døde der i 1934. Han var gift med Marianne Holmgren f. 1870 i Alta.

2. **Tomas**, f. 9/11 1862 i Orkdal. Tjente i 1875 hos gårdbruker Ola Olson på Steinvik i Nes Herred, Fosen. I 1900 var han gårdbruker på Tørrer i Nes, og gift med Laura Hansdotter f. Ca. 1878.
3. **Sivert**, f. 14/4 1865 i Orkdal. Tjente i 1875 hos gårdbruker Bertram Åsolvson på Val i Nes.
4. **Johan Martin**, f. 27/1-1868 på Fannrem.

Iflg. tradisjonen blei barna satt bort og vokste opp på Fosen., antagelig fordi en eller begge foreldrene døde.

Hvor ble det av foreldrene ?

Kom de også til Fosen siden

flere av sønnene kom dit?

Kjenner noen til de tre yngste sønnene?

Bjørn Høgstmyr
Glaseveien 115
3727 Skien
Tlf. 35 538734
E-mail :
bjoern.hoegstmyr@skien.online.no

Etterlysning 58/98 Kristiansand

Min tipp-tipp-oldefar, **Niels Kiddelsen Schouw** «f. i Kristiansand» ca. 1771, 18. April 1797 «parykmager og haarskjærer», lærebrev fra oldermannen i Kristiansand af 3. Okt. 1771, død 22. Sept. 1838 (i Stavanger). Gift 13. Aug. med **Susanna Elisabeth Ertzager**, datter av parykmaker i Bergen **Christopher Ertzager**, f. ca. 1743, begr. 24. Nov. 1783, g. 9. Sept. 1786(?) med **Jannice Jansdatter**, døbt i Bergen 30. Aug. 1769, død 3. Sept. 1835.

Overnevnte tekst er nøyaktig avskrevet av Stavanger Borgerbok, s. 209, årstall 1797. I folketellingen 1801 er familien i Stavanger. Leter etter hans familie/slekt før han kom til Stavanger. Kan ikke finne ham i eller omkring Kristiansand. Kan noen i Bergen kjenne slekten ?

Albert Barstad
Stokkaveien 61 c – 4024 Stavanger
Tlf. 51 531320

Etterlysning 59/98 Eidsvoll

Johan Knudsen var husmann på Aasenga i Eidsvoll. Han var født ca. 1829 og var gift med **Marie Christiansdatter** f. Ca. 1815-1823. De hadde visnok 5 barn :

1. **Karl Johan** f. 1849
2. **Kristian** f. 1855
3. **Maren**, f. 1856
4. **Karen Indiana**, f. 1861
5. **Lina**, f. 1866

Jeg søker Johans og Maries foreldre. Kan noen hjelpe meg ?

Guttorm Flygel
Nygård E-6, 224
8500 Narvik
Tlf. 76 955532

Etterlysning 60/98

Barboe (Barbu) /Tromøy

Johan Uldrich Krüger, født ca 1751? er min tipp-tipp-oldefar. Han ble gift på Tromøy 12. september 1779 med **Else Marie Hansdatter**. Død november 1799 og begravet 24. November 1799 på Tromøy. Deres sønn **Severin** ble døpt 28. februar 1796 på Tromøy. Han hadde minst to eldre søsken ; **Inger Kristine** f. ca. 1771 og **Hans** f. ca. 1773. Severin flyttet senere til Taars i Nordjylland, Danmark hvor han døde 2. Februar 1864. Når og hvor ble Severin Johnansen født ? Hvor og når ble Johan Uldrich Krüger født, og hvem var hans foreldre ? Var han norsk eller kom han fra et annet land ? Er det noen som kan hjelpe meg med opplysninger eller tips om hvor jeg kan lete ?

Peter Krüger Laursen
Bogvnget 18
True
8381 Mundelstrup
Danmark.

Etterlysning 61/98 Lavangen/Troms

I bygdeboka for Lavangen, «Lauvangr» står det på side 82 at min tipp-tipp-oldefar **Ole Jakobsen Hestnes** holdt bryllup i 1773 med **Barbro Persdatter Røkenes**. Iht. kirkeboka var dette i 1794. Ole Jakobsen ble født i 1751, men hvem

var hans foreldre? Det sies at Ole Jakobsen skulle være av Trolle-slekta, men jeg finner ikke forbindelsen. Jeg er kjent med Trolle-sagnet og hva som er skrevet i «Lauvangr» og Salangen bygdebok.

Jeg tar med takk imot all hjelp.

Valter Hauglid
Reitvollvn. 9
8200 Fauske
Tlf. 75 646953
E-mail: valter.hauglid@riksnett.no

Etterlysning 62/98 Sunnmøre/Telemark

Peder Halvorsen (1746-1835) kom ca. 1760 som tjenestekar til gården Holte i Volda på Sunnmøre. Hvor er han født og hva er morens navn.

Knud Anderssen (1746-1805) kom før 1763 til Limie i Gjerpen i Nedre Telemark. Han ble konfirmert i Gjerpen 1763. Farens navn er Anders Olsen. Hva het moren, og hvor er han født?

Hans Aslachsen f. ca. 1760 kom før 1777 til Berberg i Gjerpen i Nedre Telemark. Han ble konfirmert i Gjerpen i 1777. Hvem var foreldrene og hvor er han født?

Erik Andersson Kall, f. 1829 i Frändefors, Dalsland i Sverige. Han var sønn av **Anders Olofsson Kall** og **Maria Stina Bengtsdotter**. Kom til Nedre Telemark på slutten av 1850-tallet, og er sist registrert på Midt-Rogn i Bamble ca. 1868. Hvor bosatte han seg senere og når døde han?

Gunnar Heltne
Idrettsskolen
3626 Rollag
Tlf. 32 746760
Fax. 32 746800

Etterlysning 63/98 Drøbak/Høyanger

Ønsker opplysninger om Kjøbmand **Ivar Fardal**, Drøbak, g. m. **Hansina Andersdtr. Nordeid**, f. 1873 på Nordeid, Kyrkjebø i Høyanger. Kom Ivar fra Fardal i Sogn. Finnes det etter-

kommere etter dem?
Ønsker også opplysninger om **Skolestyrer i Holmestrand Per Ingebrigtson Brekke**, f. 1864 i Høyanger. Han var gift med **Todne Roland** og hadde tre barn.

Aud og Magnus Asbjørnsen
Torvli 10
5095 Ulset
5096 Tlf. 55 186254
E-mail: masbjorn@online.no

Etterlysning 64/98

Jeg søker opplysninger om min tippoldefar **Sivert Andreas Dahl Rasmussen**, f. 28 08 1856 på Grænen i Lofoten, samt hans foreldre.

Han ble gift med **Christine Pederikke Eliasdatter**.

Ved folketellingen av 1865 finner vi ham som fostersønn på Grænen hos Ole Chr. Johansen.

Jeg søker opplysninger om min tipp-tipp-oldemor **Jensine Birgithe Tollevsdatter**, f. 12 08 1827 Lødingen i Nordland. Hun døde i 1871. Jensine ble gift med sjøsamen **Peder Andreas Paulsen** og de fikk 4 barn sammen. Jeg er interessert i opplysninger om henne og hennes forfedre.

Jeg søker opplysninger om forfedre til **Karl Fredrik Karlsen**, f. 28 08 1886 Heta i Finland. Han ble gift med **Berit Marie Larsen** fra Nuvsvåg i Finland. Karl Fredrik kom til Norge under første verdenskrig. Jeg vet at moren het **Eva Katrina Johansen** og at faren het **Karl Gustav Karlsen**. Dette paret var ikke gift.

Med vennlig hilsen
Toril Ellingsen
Langryggen
8430 Myre

Etterlysning 65/98

Ved folketellingen i 1865 bodde **Søren Sørensen** (f. ca. 1826, Hurum) og **Karen Andreasdatter** (f. ca. 1825, Moss) på gården Skogen (Skougen) på Tofte i Hurum, sammen med sine 5

barn: **Andrine** (13 år) – min tipp-oldemor, **Olise** (9 år), **Søren** (6 år), **Andreas** (3 år) og **Christen** (1 år).

Ved folketellingen i 1900 befinner ingen av ovennevnte personer seg i Hurum, men jeg vet at **Andrine Sørensdatter** var bosatt i Son, gift med **Jens Hansen** (f. 1851, Hurum) og hadde 7 barn: **Juel Adolf** (f. 1878), **Jens Alfred** (f. 1882), **Hans Jakob** (f. 1884), **Mikal** (f. 1887), **Karl Johan** (f. 1888), **Knut** (f. 1891) og **Sara** (f. 1894). **Andrine** og **Jens** hadde også en datter født i 1875, **Kathinka Kristiane** – min oldemor.

Vet noen hvor det ble av familien fra gården Skogen, og om eventuelle etterkommere?

I tillegg, vet noen hvem som var **Jens Hansen** (f. 1851, Hurum) gift med **Andrine Sørensdatter**, sine foreldre?

Erik Hansen Øvergård (f. 2. jan 1817, Stange) giftet seg 8. januar 1842 i Stange kirke, med **Kari Jensdatter el. Jonsdatter** (27 1/2 år i jan 1842). Kan noen hjelpe meg med opplysninger om hvor og når **Kari** ble født, hennes foreldre, og eventuelt besteforeldre?

Søker etter opplysninger om min oldemor **Agnes Berger** (f. Toresen). Hun ble født på Kampen i Oslo, tror jeg. Hennes foreldre eide en gård der. **Agnes** giftet seg med **Anton Berger** (f. 1869, Askim) som var snekker/trelasthandler i Oslo. De fikk 5 barn: **Ingrid**, **Randi**, **Borghild**, **Arne** (f. 1907) og **Aase** (f. 12.12.1911) – min mormor.

Har noen noe opplysninger om **Agnes** og hennes foreldre (født, døpt, bosted)?

Vennlig hilsen
Tale Marie Eriksen
Jordet 16
3480 Filtvet

Ta kontakt...

DIS-lokallagene

Her finner du en oversikt over alle lokallagene i DIS-Norge. På siste side finner du også en oversikt over planlagte aktiviteter i disse. Har du et lokallag i ditt distrikt, bør du absolutt ta en tur og hilse på mange aktive slektsforskere. Har du ikke lokallag i distriktet? Ta kontakt med noen andre medlemmer (bruk matrikkelen!), og undersøk om det kanskje er interesse og grunnlag for å ha et lag i ditt fylke eller distrikt. DIS-Norge kan bistå med praktiske tips til forberedelse av et møte som kanskje blir starten på et enda bedre tilbud på ditt hjemsted!

DIS-Salten
Postboks 1191
8001 BODØ
Leder: Terje Tetmo
Tlf.: 75 56 02 26
E-post: tetetmo@online.no

DIS-Nord-Tøndelag
Postboks 2078
7701 STEINKJER
Leder: Per Ivar Nicolaisen
Tlf.: 74 16 66 09
E-post: parus@nt.telia.no

DIS-Sør-Trøndelag
Postboks 2820 Elgsæter
7002 TRONDHEIM
Leder: Finn Guttvik
Tlf.: 72 58 18 20
E-post: guttvik@online.no

DIS-Møre og Romsdal
c/o Aud Magnhild Ohnstad Valderhaug
Box 2088, Skarbøvik, 6021 ÅLESUND
Leder: Aud Magnhild Ohnstad
Valderhaug
Tlf.: 70 13 13 38
E-post: aud.valderhaug@mr.telia.no

DIS-Hordaland
Postboks 1255
5001 BERGEN
Leder: Andreas Johannesen
E-post: anjohann@c2i.net

DIS-Haugaland
c/o Hans Gangstø
Udlandsvingen 34
5500 HAUGESUND
Leder: Hans Gangstø
Tlf.: 52 73 52 03
E-post: kenneth@intercom.no

DIS-Rogaland
c/o Runar Østebø
Kolheisvingen 19
4033 FORUS
Leder: Runar Østebø
Tlf.: 51 80 20 47
E-post: runar.oesteboe@online.no

DIS-Vest-Agder
Postboks 8115 Vågsbygd
4602 KRISTIANSAND S
Leder: Holger Zachariassen
Tlf.: 38 04 32 10
E-post: holgerz@online.no

DIS-Aust-Agder
c/o Jan Eivind Braaten
4980 GJERSTAD
Leder: Jan Eivind Braaten
Tlf.: 37 15 73 50 /
90 82 13 52
E-post: jabraate@c2i.net

DIS-Vestfold
c/o Morten Kjellesvig
Haugåkerveien 25
3132 HUSØYSUND
Leder: Morten Kjellesvig
Tlf.: 33 38 41 82
E-post:
morten.kjellesvig@notteroy.online.no

DIS-Oslo/Akershus
Postboks 24
1900 FETSUND
E-post: disoa@eunet.no
Leder: Eirik Nord
Tlf.: 22 26 44 57

Nye lokalalg 1998

DIS-Østfold

DIS-Troms

DIS-Finnmark

HAR DU FÅTT STJERNE PÅ ADRESSEETIKETTEN ?

Det er faktisk ikke fordi du har vært flink. Snarere tvert i mot. Det er en liten påminnelse om at du har kontingentrestanse (med mindre du har betalt i løpet av de aller siste ukene). Se etter om du ikke har liggende en giroblankett for betaling av kontingent til DIS-Norge. Vårt gironummer er 0824 0764750.

DIS-arrangementer Norge rundt

Dette er en foreløpig oversikt som vi har fått fra lokallagene. Sjekk også på DIS-Norges Internetsider og lokallagenes egne sider for eventuelle endringer og tillegg. Kommer du langveis fra bør du sjekke med det lokale styret på forhånd for å finne ut om det er endringer på programmet."

JANUAR

Medio januar. Kristiansund

- DIS-Møre og Romsdal avholder medlemsmøte

Tirsdag 5. Kristiansand

- Statsarkivet i Kristiansand, kl. 19.00. DIS-Vest-Agder arrangerer medlemsmøte. Tema: Juleskikker på Agder.

Torsdag 7. Trondheim.

- Rosten-hallen ved City Syd, kl. 18.30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlemsmøte. Tema: Presentasjon av Slektshistorisk center.

Mandag 11. Hundvåg

- Møte hos Einar Iversen. Nettbrukergruppe i DIS-Rogaland

Mandag 11. Haugesund.

- Havnaberg Eldresenter, kl. 19.00. DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Bygdebokforfatter Beret Guldborg kåserer.

Torsdag 14. Oslo

- Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl. 18.00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Alf Christophersen. Tema: Herstadbok-prosjektet. Hva går det ut på, hvem deltar, hvem er etterkommere av Jørgen Loug Herstad og hvor langt er vi kommet i dag?

Tirsdag 19. Bergen

- Friskesalen St. Jørgen, Kong Oscarsgt.

59. Kl. 19.00. Tema: Slektsprogram. Medlemmer som har bærbar PC tar denne med.

Onsdag 20. Stavanger

- Statsarkivet, kl. 18.30. Tema: Slektsprogrammer. Mac-brukergruppen presenterer seg. I tillegg en liten orientering om dataregistrering av kirkebøker.

FEBRUAR

Medio februar - Ålesund

- Ålesund museum. DIS-Møre og Romsdal avholder medlemsmøte.

Mandag 1. Hundvåg

- Møte hos Einar Iversen. Brukergruppe Brothers Keeper i DIS-Rogaland

Tirsdag 2. Vestfold

- Flykafeen, kl. 18.30. Slekstema: Dødsboskiftene som kilde. Arkivar Knut Geelmuyden holder foredrag. Datatema: Bruk av Winzip ved Jan Willi Talgø og Gedcom ved Morten Kjellesvig.

Tirsdag 2. Kristiansand

- Statsarkivet i Kristiansand, kl. 19.00. DIS-Vest-Agder arrangerer medlemsmøte. Tema: Møteprogram/- tema ikke fastsatt.

Torsdag 4. Trondheim.

- Rosten-hallen ved City Syd., kl. 18.30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer årsmøte.

Mandag 8. Stavanger

- Møtested ikke bestemt for Nettbrukergruppe i DIS-Rogaland

Mandag 8. Haugesund.

- Havnaberg Eldresenter kl. 19.00 DIS-Haugaland arrangerer årsmøte.

Tirsdag 9. Tananger

- Møte hos Kåre Solheim. Brukergruppe Foto på PC i DIS-Rogaland

Onsdag 10. Oslo

- Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl. 18.00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte. Tema: Valgmøte i Oslo/Akershus for valg av representanter til årsmøte i DIS-Norge.

Mandag 15. Arendal.

- Baptistkirken kl. 19.00. DIS-Aust-Agder avholder åpent medlemsmøte. Tema: Ikke bestemt.

Onsdag 17. Bergen

- Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscarsgt. 59, kl. 19.00. Årsmøte/Valg i DIS-Hordaland. Foredrag.

Torsdag 18. Stavanger

- Statsarkivet, kl. 18.30. Tema: Årsmøte. Forslag til årsmøte må være styret i

hende innen 31. Desember. Jørg Eirik Waula forteller oss om fremgangsmåten og kildebruk for å lage en bygdebok.

Lørdag 20. Tana

- Årsmøte i DIS-Finnmark.

MARS

Tirsdag 2. Kristiansand

- Statsarkivet i Kristiansand, kl. 19.00. DIS-Vest-Agder arrangerer medlemsmøte. Tema: Årsmøte for DIS-Vest-Agder. Lokalhistorisk innslag (ikke fastslått).

Torsdag 4. Trondheim

- Rosten-Hallen ved City Syd, kl. 18.30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlemsmøte. Tema: Internett.

Lørdag 6. Molde

- Rainbow Knausen Hotell, kl. 12.00. DIS-Møre og Romsdal avholder årsmøte med foredrag. Kl. 12.00 : Foredrag. Kl. 13.30 : Lunsj. Kl. 14.30. : Årsmøte.

Mandag 8. Haugesund

- Havnaberg Eldresenter, kl. 19.00. DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Hildur Åse holder foredrag om kvinnens plass i historien.

Torsdag 11. Oslo

- Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl. 18.00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer årsmøte.

Mandag 15. Arendal

- Baptistkirken kl. 19.00. DIS-Aust-Agder avholder åpent medlemsmøte. Tema : Ikke bestemt.

Onsdag 17. Bergen

- Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscarsgt. 59, kl. 19.00. Tema : Ikke fastsatt.

Onsdag 17. Stavanger

- Statsarkivet, kl. 18.30. Tema: ikke fastsatt.

Lørdag 20. og Søndag 21. Bergen

- Årsmøte i DIS-Norge

Mandag 22. Horten

- Preus fotolaboratorium kl. 18.30-19.00 Årsmøte. Servering etter årsmøtet. Medlemsmøte kl. 19.00-21.30. Slekstema: Gamle fotografier. Leif Preus forteller om gamle fotografier og hvordan tidfeste når bildene er tatt. Ta med dine gamle bilder og du vil få hjelp til tidfesting. Datatema: Hvordan systematisere slektsbilder på PC'n.